

Transitieplan Wet Toekomst Pensioenen

2025

C&A

Caresco B.V.

Philanthropy Support B.V.

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord	4
2.	Plannen in het kader van de transitie	6
3.	Beleids-elementen	7
4.	Verantwoordelijkheden, medezeggenschap en hoorrecht	8
5.	Invaren opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten	9
6.	Doelstellingen van de transitie	12
7.	Karakter van de nieuwe pensioenregeling	14
7.1.	Karakter	14
7.2.	Invaarmoment	16
7.3.	Toedeling rendementen ten beleggingsbeleid	16
7.4.	Pensioenregeling	18
7.5.	Nabestaanden- en wezenpensioen, Anw-hiaatverzekering en arbeidsongeschiktheid	19
8.	Kort- en langlevensrisico	21
9.	Solidariteitsreserve	22
9.1.	Algemeen	22
9.2.	Inrichting solidariteitsreserve	23
10.	Compensatie	26
10.1.	Inleiding	26
10.2.	Hoogte en vorm	27
11.	Voorrangsregels	30
12.	Effecten van de wijziging van de pensioent transitie (transitie-effecten)	34
12.1.	Inleiding	34
12.2.	Verwachte pensioenuitkeringen	34
12.3.	Netto profijt	37
12.4.	UPO	40
12.5.	Vervangingsratio	41
12.6.	Varianties van dekkingsgraden rentes	41
12.7.	A-regeling gecombineerd	43
12.8.	Bandbreedtes kwantitatieve maatstaven.....	45
13.	Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken	46
13.1.	Algemeen	46
13.2.	Kwantitatieve beoordeling.....	46
14.	Communicatie	50
Bijlage 1	51
Bijlage 2	57
Bijlage 3	58
Bijlage 4	59

1. Voorwoord

Dit is het transitieplan van de Sociale partners van C&A en andere werkgevers genoemd in de pensioenuitvoeringsovereenkomst (hierna: Sociale Partners) met Pensioenfonds Provisum (het fonds). Het plan is gebaseerd op de Wet toekomst pensioenen (Wtp), de memorie van toelichting, het Besluit toekomst pensioenen en de factsheet transitieplan Wet toekomst pensioenen van De Nederlandsche Bank.

De belangrijkste passages over het transitieplan zijn:

- **Wet toekomst pensioenen:**

PW (Pensioenwet) art. 150c: termijnen

PW art. 150d: inhoud transitieplan

PW art. 150e: transitie-effecten

PW art. 150f: afspraken compensatie pensioenovereenkomst

PW art. 150g: hoorrecht vereniging van pensioengerechtigden of vereniging van slapers

PW art. 150h: transitiecommissie

PW art. 150l: onderbouwing indien niet standaard invaarpad in transitieplan

PW art. 150n: mogelijkheden bijstellen transitie-effecten

- **Memorie van toelichting:**

Pagina 70-71: termijnen

Pagina 72-80, 89-90, 92-94: inhoud transitieplan

Pagina 81-82: hoorrecht

Pagina 98: transitiecommissie + artikelsgewijze toelichting bij bovengenoemde artikelen

- **Besluit toekomst pensioenen:**

Besluit uitvoering Pensioenwet art. 44: inhoud transitieplan (+ toelichting op pagina 51-53 en 89-90)

- **Factsheet transitieplan Wtp Beleidsuiting DNB d.d. 29 juni 2023**

De Wet toekomst pensioenen is per 1 juli 2023 van kracht. De Sociale Partners en pensioenuitvoerders hebben vanaf dat moment tot uiterlijk 1 januari 2028 de tijd om op een zelfgekozen moment de overstap naar het nieuwe stelsel te maken. Na 1 januari 2028 is het niet langer toegestaan om pensioen op te bouwen in een uitkeringsovereenkomst.

Er worden drie (wettelijke) mijlpalen tijdens de transitieperiode naar het nieuwe pensioenstelsel onderscheiden:

Voor 1 januari 2025 dienen arbeidsvoorwaardelijke afspraken door Sociale Partners te zijn afgerond.

De gewijzigde pensioenovereenkomst en het transitieplan worden uiterlijk op die datum aan het pensioenfonds gestuurd. Het gaat dan om de arbeidsvoorwaardelijke afspraken die reeds bestuurlijk zijn afgestemd en waarvoor het vereiste wijzigingstraject is doorlopen. Overigens geldt aanvullend aan deze mijlpaal ook de verplichting om het transitieplan binnen twee weken na de afronding met het pensioenfonds te delen. Ook dient het transitieplan beschikbaar te worden gesteld op de website van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds dient voor 1 juli 2025 de opdrachtaanvaarding af te ronden. Onderdeel van deze fase is het opstellen van het zogeheten implementatieplan, inclusief het communicatieplan. Alle pensioenfondsen dienen deze beide plannen uiterlijk per 1 juli 2025 in te dienen bij de toezichthouders.

In een brief van de Minister van SzW d.d. 14 oktober 2024 is een voorstel aangekondigd voor fondsen die later dan 1 juli 2026 willen invaren; voor deze fondsen geldt dat de datum van 1 juli 2025 wordt gedynamiseerd. Dit is dus voor Provisum niet van toepassing.

De laatste mijlpaal is 1 januari 2028, de datum waarop nieuwe pensioenopbouw alleen nog plaats kan vinden in een premieregeling met een leeftijdsonafhankelijk premiepercentage.

Het streven van de Sociale Partners is om de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2026 in te laten gaan.

In bijlage 1 is een beschrijving opgenomen van de in dit transitieplan gebruikte begrippen.

2. Plannen in het kader van de transitie

In het transitieplan worden de keuzes, overwegingen en berekeningen om tot de nieuwe pensioenregeling te komen alsook de wijze waarop wordt omgegaan met de tot de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten schriftelijk vastgelegd. Voorts is hierin opgenomen de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie. Het transitieplan behelst dus alle afspraken rond de overstap naar het nieuwe pensioenstelsel en biedt inzicht in de samenhang tussen de verschillende keuzes die in het kader van de transitie naar de nieuwe regeling worden gemaakt.

Het geheel van deze afspraken dient evenwichtig te zijn. Dit houdt in dat het wijzigen van de pensioenregeling, de gevolgen van invaren en de afspraken over compensatie als totaalpakket zijn beoordeeld. Voor- en nadelen kunnen elkaar daarbij opheffen. Het is aan partijen om in het transitieplan alle overwegingen vast te leggen die ten grondslag liggen aan de besluitvorming over de evenwichtigheid van de transitie. Een definitie van het begrip evenwichtigheid is overigens wettelijk niet vastgelegd. Dat is vooraf ook niet mogelijk, omdat de evenwichtigheid van de besluitvorming afhankelijk is van specifieke kenmerken van de pensioenregeling en het deelnemersbestand.

Dit transitieplan is opgesteld op basis van de wetgeving naar de stand van het moment van afronding van dit plan en is een informatiebron voor de benodigde onderbouwingen in het implementatieplan dat Provisum opstelt en indient bij toezichthouder DNB.

Sociale Partners sturen dit plan binnen twee weken na de afronding aan Provisum. Provisum stelt het transitieplan op zijn website beschikbaar.

Pensioenfondsen zijn verplicht om een implementatieplan op te stellen. Daarin zet het fonds uiteen op welke wijze en met welk tijdsplan voorbereidingen getroffen worden voor de uitvoering van de nieuwe regeling, op welke wijze er invulling wordt gegeven aan de uitvoering daarvan en hoe wordt omgegaan met reeds opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. In de wetgeving zijn specifieke onderwerpen opgenomen die onderdeel moeten zijn van het implementatieplan. In het implementatieplan zal ook informatie opgenomen worden over de wijze waarop met de huidig opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten zal worden omgegaan en aandacht gegeven worden aan een eventuele toepassing van het transitie-FTK.

Het communicatieplan is een verplicht onderdeel van het implementatieplan. Het communicatieplan wordt ingediend bij de AFM. De pensioenuitvoerder legt daarin vast hoe en op welk moment het (gewezen) deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden worden geïnformeerd over de gevolgen van de transitie. Daarnaast wordt in het communicatieplan ingegaan op de communicatie over de maatregelen die zijn genomen inzake compensatie en de wijze van financiering daarvan.

Bij het opstellen van het communicatie- en implementatieplan door Provisum zal het transitieplan leidend zijn.

Er kunnen veranderingen van dit transitieplan nodig zijn omdat de regel- en wetgeving zich nog wijzigt of omdat voortschrijdende meningsvorming ertoe leidt dat regel- en wetgeving op een andere manier moet worden uitgelegd. Verder zijn de gevolgen van gemaakte keuzes sterk afhankelijk van de feitelijke situatie per invaardatum.

Dit transitieplan is met de grootst mogelijke zorg en nauwkeurigheid opgesteld op grond van de Wtp. De in dit document getoonde berekeningen en uitkomsten zijn gebaseerd op modellen van externe leveranciers en op aannames die (deels) door de overheid zijn voorgeschreven. Hierin kunnen mogelijk fouten of onvolkomenheden zitten. Sociale Partners aanvaarden daarom geen aansprakelijkheid voor eventuele onjuistheid van de getoonde berekeningen en uitkomsten.

3. Beleidselementen

De Wtp bepaalt welke partijen de verantwoordelijkheid dragen voor wijziging van de pensioenregeling bij de transitie in de vorm van een taakverdeling en verantwoordelijkheidsverdeling tussen de Sociale Partners enerzijds en Provisum anderzijds zoals weergegeven in het volgende overzicht,

Sociale Partners

- keuze pensioencontract
 - inhoud nieuwe pensioenregeling
 - pensioenambitie en premie
 - kaders en doelstellingen solidariteitsreserve
 - transitiedoelen
 - verzoek aan het fonds om in te varen
 - verzoek vermogensverdeling
 - vaststellen van de noodzaak tot compensatie en bijbehorende financiering
 - opstellen transitieplan
-

Provisum

- vaststelling risicohouding
 - vaststellen financiële opzet van de pensioenregeling, o.a.
 - vul- en verdeelregels solidariteitsreserve
 - budget per doel van de solidariteitsreserve
 - maximum hoogte van de solidariteitsreserve
 - hoogte minimaal vereist vermogen en operationele reserve
 - toedelingsregels voor beschermingsrendement en overrendement
 - keuze voor een collectieve uitkeringsfase
 - spreiden van schokken
 - toetsen haalbaarheid pensioendoel
 - vaststellen beleggingsbeleid
 - opdrachtaanvaarding
 - opstellen implementatieplan en communicatieplan
-

In het vervolg zullen de hierboven genoemde beleidselementen worden toegelicht.

Voor de totstandkoming van het transitieplan heeft er veel overleg plaats gevonden tussen de Sociale Partners en Provisum. Alle betrokken partijen hebben tijdens het proces hun achterbannen periodiek geïnformeerd over de voortgang, de stappen en deelbesluiten. De besluitvorming over veel van de hiervoor genoemde aandachtgebieden volgde een iteratief proces.

De beleidselementen worden vastgelegd in de fondsstukken van Provisum, zoals de actuariële en bedrijfstechnische nota (Abtn), het beleggingsplan en het pensioenreglement.

4. Verantwoordelijkheden, medezeggenschap en hoorrecht

De Sociale Partners geven aan de hand van dit transitieplan de opdracht aan Provisum tot uitvoering van de nieuwe pensioenregeling, inclusief het verzoek om vanaf 1 januari 2026:

- de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling
- de deelnemers, die nadeel ondervinden van de introductie van de vlakke premie, hiervoor te compenseren op de in dit transitieplan beschreven wijze.

De afspraken in de nieuwe pensioenregeling zijn in ieder geval geldig voor een periode van vijf jaar. Uiterlijk voor 2031 beoordelen Sociale Partners of de afspraken over de pensioenregeling van 2026 aanpassing behoeven.

Provisum beoordeelt deze opdracht alvorens deze te aanvaarden op evenwichtigheid voor de betrokken partijen, (gewezen) deelnemers c.s. of werkgever, de uitvoerbaarheid resp. of deze past in een beheerste en integere bedrijfsvoering en binnen de wetgeving.

De opdrachtaanvaarding betekent een wijziging van de uitvoeringsovereenkomst. Het transitieplan is daarom aan de Ondernemingsraden van de betrokken partijen voorgelegd. Zij hebben ingestemd met de nieuwe pensioenregeling, het invaren en de compensatie zoals beschreven in dit transitieplan.

Het bestuur van Provisum zal voorafgaand aan de definitieve besluitvorming over de opdrachtaanvaarding van de nieuwe pensioenregeling advies vragen aan het Verantwoordingsorgaan over het voorgenomen besluit tot invaren. Daarnaast heeft het Verantwoordingsorgaan adviesrecht over de uitvoeringsovereenkomst. Vervolgens zal het bestuur de Raad van Toezicht van het fonds vragen om goedkeuring voor het voorgenomen besluit tot invaren. Het Verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht van Provisum hebben geen formele bevoegdheden ten aanzien van dit transitieplan.

Omdat de Vereniging Van Gepensioneerden Provisum (VVGP) voldoet aan de eis dat 10% van de gepensioneerden lid is, heeft de vereniging het recht om gebruik te maken van het hoorrecht. Er is regelmatig overleg geweest met de Vereniging en de Vereniging is tussentijds geïnformeerd over de stand van zaken. Het hoorrecht houdt in dat de Vereniging een oordeel kan geven over met name de gemaakte afspraken in het transitieplan. Dit oordeel wordt gegeven voordat het transitieplan definitief is vastgesteld. Het oordeel is niet bindend. Het geeft de Sociale Partners evenwel de plicht om bij de belangenafweging de ingebrachte standpunten te beoordelen en te wegen. Sociale partners hebben kennis genomen van de brief van de VVGP (zie bijlage 4) en hebben vastgesteld dat de VVGP het gehele transitieproces en de gemaakte keuzes in het kader van de nieuwe pensioenwetgeving ondersteunt.

Er is geen vereniging van gewezen deelnemers die heeft aangetoond een substantieel gedeelte van de gewezen deelnemers te vertegenwoordigen.

Voorts kan worden opgemerkt dat de Sociale Partners geen gebruik hebben gemaakt van de door de overheid ingestelde transitiecommissie.

De Sociale Partners realiseren zich tenslotte dat het om concept uitkomsten gaat en dat verdere invulling op bepaalde onderdelen in de komende maanden zal plaatsvinden. Als voorbeeld kan worden genoemd dat het definitieve beleggingsbeleid nog door het fonds moet worden vastgesteld.

5. Invaren opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten

De Sociale Partners verzoeken Provisum de op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling middels een interne collectieve waardeoverdracht. Dit transitieplan heeft alleen betrekking op de DB-regelingen van Provisum. Het fonds voert daarnaast ook een DC-regeling uit (B-excedent). Vanaf 1 juli 2024 worden hiervoor geen premies meer betaald aan ABN Amro Pension Services, maar worden er direct rechten ingekocht in het fonds. De tot 1 juli 2024 opgebouwde kapitalen zijn nog wel belegd bij ABN AMRO. Op 24 december 2024 is de regelgeving over de wijze van invaren van DC-regelingen bekend gemaakt. De Sociale Partners en het fonds hebben het voornemen om ook deze regeling in te varen en beraden zich nog op de modaliteiten van dit onderdeel van de transitie. Dit transitieplan ziet derhalve niet toe op deze regeling.

Het wettelijk uitgangspunt is het invaren van de huidige pensioenaanspraken en pensioenrechten naar de gewijzigde pensioenregeling, tenzij dit onevenredig nadelig zou zijn voor (ex-) deelnemers, pensioengerechtigden en andere belanghebbenden. De Sociale Partners zien geen aanleiding voor de inzet van de "tenzij".

De belangrijkste redenen om in te varen zijn:

- Er wordt gestreefd naar een efficiënte, effectieve en toekomstbestendige pensioenuitvoering tegen zo laag mogelijke kosten. Dit uit zich onder andere in mogelijk lagere uitvoeringskosten, meer inzichtelijkheid voor en betere uitlegbaarheid aan de deelnemers. De pensioenuitvoering wordt hiermee ook meer toekomstbestendig.
- Met het collectief invaren van pensioen wordt het bestaande pensioen en de nieuwe pensioenopbouw bijgehouden in één pensioenfonds. Daardoor wordt de risicodeling optimaal in stand gehouden en daarmee de solidariteit tussen deelnemers- en leeftijdsgroepen.
- Wanneer niet zou worden ingevaren blijven de bestaande rechten achter in een gesloten fonds waarin veroudering zal optreden. Op termijn zal er in het gesloten fonds minder beleggingsrisico genomen kunnen worden, waardoor de verwachte toeslagverlening omlaag gaat. Bovendien wordt met één regeling de uitvoerbaarheid gefaciliteerd.
- Bij een gesloten pensioenfonds zouden er bij het pensioenfonds twee intern gescheiden vermogens ontstaan zonder financiële overdrachten over en weer en onder twee verschillende toezichtregimes. Daardoor gaan schaalvoordelen verloren, stijgen de uitvoeringskosten en neemt de kans op fouten toe. Voorts zijn twee pensioenregelingen voor bestaande en nieuwe pensioenaanspraken en -rechten voor een deelnemer minder inzichtelijk. De deelnemer ontvangt dan van zijn pensioenfonds communicatie over de verschillende pensioenregelingen en de ontwikkeling van de pensioenaanspraken en -rechten.
- Invaren zorgt ervoor dat één toezichtkader van toepassing is. Dit voorkomt dat twee verschillende toezichtkaders moeten worden toegepast. Het naast elkaar toepassen van twee toezichtkaders binnen één pensioenfonds zou leiden tot een complexe pensioenuitvoering en niet goed uit te leggen maatregelen, die soms tegengesteld zouden kunnen zijn.
- In de nieuwe premieovereenkomst kan beter worden omgegaan met de verschillende type risico's, die beter over de levenscyclus van de deelnemer kunnen worden verdeeld. Zo biedt 'beschermingsrendement' een waarborg tegen het renterisico en worden via het overrendement de overige beleggingsrisico's verdeeld. Ook worden in het nieuwe contract de risico's meer naar leeftijd toegedeeld. Volgens het bekende lifecycle-principe voor beleggingen is het

aantrekkelijker om meer risico te nemen op jongere dan op oudere leeftijd. In het nieuwe contract kan zo het beleggingsbeleid beter worden afgestemd op de voorkeuren van de deelnemers en kunnen betere pensioenresultaten worden behaald, gericht op koopkrachtige pensioenen.

- Ingegane pensioenuitkeringen kunnen door het invaren naar verwachting worden gehandhaafd c.q. worden verhoogd. Dit betekent echter niet dat in het nieuwe stelsel volledige koopkrachtbehoud kan worden gegarandeerd. De verhogingen in het nieuwe pensioenstelsel zijn meer dan in het huidige stelsel afhankelijk van de beleggingsopbrengsten.
- Als ervoor wordt gekozen om niet in te varen, kan het fondsvermogen niet worden gebruikt om de compensatie van het afschaffen van de progressieve premiesystematiek te financieren. De compensatie zal dan uit de (extra) premie moeten worden gefinancierd.
- Als ervoor wordt gekozen om niet in te varen, kan het fondsvermogen niet worden gebruikt om een initiële vulling van de solidariteitsreserve te financieren. Deze moet dan vanaf nul worden opgebouwd, waardoor de doelstellingen van de solidariteitsreserve niet direct bij aanvang haalbaar zijn.
- De solidariteitsreserve draagt bij aan de verdeling van risico's over generaties, inclusief toekomstige deelnemers (intergenerationele risicodeling). Via deze reserve kunnen ook de niet op de markt verhandelbare risico's worden verdeeld, zoals het kort- en langlevensrisico. Invaren bij een hoge dekkingsgraad heeft als voordeel dat de solidariteitsreserve op adequaat peil kan worden gebracht. Daarmee kan de solidariteitsreserve onmiddellijk bijdragen aan risicodeling tussen generaties en het risico verkleinen dat pensioenen verlaagd moeten worden in de eerste jaren na transitie.
- Er bestaan diverse schattingen van het effect van de welvaartswinst van de betere risicodeling in het nieuwe contract. Studies van DNB, CPB en Netspar wijzen op een positief effect. Naast een betere risicodeling in het nieuwe contract zijn de gunstige resultaten voor huidige deelnemers voor een groot deel te danken aan het feit dat onder het nieuwe contract minder reserves hoeven te worden opgebouwd of aangehouden.

Sociale Partners onderkennen ook de volgende nadelen:

- Er is sprake van een wijziging van de pensioentoezegging. De deelnemer heeft bij invaren geen inspraak in het wijzigen van de pensioentoezegging. Dit kan zorgen voor reputatierisico en risico op onvrede. Dit kan (deels) gemitigeerd worden door adequate communicatie.
- Het verdelen van het collectief vermogen is complex en brengt mogelijk juridisch risico's met zich mee. Dossievorming en goede onderbouwing van met name evenwichtigheid is noodzakelijk, maar kan deze juridische risico's niet volledig wegnemen.
- Bij een onvoldoende gevulde solidariteitsreserve kunnen de doelen van de solidariteitsreserve, het verkleinen van de kans op verlaging van de ingegane pensioenen c.q. compensatie bij negatieve rendementen, minder adequaat worden ingevuld.
- De voorspelbaarheid van het pensioen in de opbouwfase is lager dan in het huidige pensioenstelsel. Op de pensioendatum kan – als het tegenzit – een lager pensioen resulteren dan in het huidige stelsel.
- De koopkracht van de ingegane pensioenen kan niet worden gegarandeerd. Dat is ook nu niet het geval. In het verleden zijn de ingegane pensioenen evenwel altijd volledig geïndexeerd. Mede door de initiële omvang van de solidariteitsreserve en de naar verwachting toe te kennen verhoging van de persoonlijk vermogens uit de reserve van het fonds (niet van toepassing op de

toekomstige deelnemers) wordt de kans groot geacht dat de koopkracht in standgehouden zal kunnen worden.

- Het invaren leidt tot eenmalige kosten. Dit zijn zowel kosten die gemaakt worden om de nieuwe regeling uit te kunnen voeren als de transactiekosten in verband met het aanpassen van de beleggingen naar de bij het nieuwe pensioenstelsel passende situatie.

De impact van invaren is op voorhand niet volledig vast te stellen. Zo is het onzeker hoe hoog de dekkingsgraad op het uiteindelijke invaarmoment is. De Sociale Partners menen evenwel dat de voordelen ruimschoots opwegen tegen de beschreven nadelen.

6. Doelstellingen van de transitie

Het onderliggende streven is de nieuwe pensioenregeling zoveel mogelijk te laten lijken op de huidige pensioenregelingen. De huidige pensioenregelingen worden breed gedragen. Het ligt daarom voor de hand om waar mogelijk de regelingen niet te wijzigen tenzij dat noodzakelijk is op grond van wet- en regelgeving. Dit helpt bij het verkrijgen van draagvlak voor de nieuwe regeling.

De Sociale Partners hebben de volgende doelstellingen als uitgangspunten voor een nieuwe pensioenregeling geformuleerd. Deze zijn vervolgens in samenspraak met Provisum nader geconcretiseerd, waarbij als uitgangspunt is genomen, dat de pensioenregeling een aantrekkelijke, marktconforme arbeidsvoorwaarde dient te zijn en dat de regeling eenvoudig, uitlegbaar en goed uitvoerbaar is.

Transitiedoelstellingen

- **Verplichte reserves:** de wettelijk verplichte reserves (het Minimaal Vereist Eigen Vermogen, MVEV, en de reserve voor operationele risico's, OR) worden op het moment van transitie gevuld tot het benodigde niveau;
- **Minimaal de voorziening meegeven:** elke deelnemer ontvangt op het moment van transitie ten minste zijn/haar eigen voorziening pensioenverplichtingen;
- **Compensatie:** er wordt compensatie gegeven in geval van achteruitgang bij overgang naar de nieuwe pensioenregeling.
- **Gevulde en evenwichtige werking solidariteitsreserve:** de solidariteitsreserve is adequaat gevuld bij aanvang van de nieuwe regeling en de werking daarvan is evenwichtig zodat invulling gegeven kan worden aan het streven naar een zo bestendig mogelijke nominale uitkering met een uitzicht op een jaarlijkse verhoging en een kleine kans op verlaging.
- **(Verwachte) uitkeringen ten minste gelijk:** Nominale ingegane- en verwachte uitkeringen blijven ten minste gelijk na transitie. Er zijn geen verlagingen direct op het transitiemoment.
- **De verschillen in transitie-effecten tussen leeftijden en deelnemersgroepen dienen bij voorkeur beperkt en in ieder geval uitlegbaar te zijn.**

Doelstelling nieuwe regeling

- **Verantwoorde vermogensopbouw:** gegeven de beschikbare premie en acceptabel geacht risico wordt gestreefd naar een zo hoog mogelijk en bestendig pensioen. In de huidige pensioenregeling is sprake van een pensioenambitie die overeenkomt met ca. 70% van het gemiddelde geïndexeerde middelloon voor een 21-jarige deelnemer op basis van volledige deelname en uitgaande van 46 deelnemersjaren. Dit percentage is inclusief AOW. De ambitie onder de nieuwe regeling is dat tenminste eenzelfde vervangingsratio wordt gehaald met een zekerheid van ca. 80% (mediaan).

Doelstellingen ten aanzien van de inhoud van de nieuwe regeling

Een adequaat nabestaandenpensioen dat passend is om de partner financieel te blijven ondersteunen als de deelnemer komt te overlijden en de pensioenopbouw van deelnemers die langdurig arbeidsongeschikt zijn, wordt gecontinueerd om hun bestaanszekerheid te behouden.

De wijzigingen in de pensioenregeling zijn getoetst op de mate waarin zij bijdragen aan het bereiken van deze kwalitatieve doelstellingen aan de hand van de volgende kwantitatieve maatstaven, getoond in volgorde van prioriteit:

- verwachte pensioenuitkering in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer';
- UPO-bedragen, in 'slecht weer', de 'mediaan' en 'goed weer'
- vervangingsratio
- netto profijt

De transitie-effecten -eerst verwachte uitkeringen en vervolgens netto profijt dienen in beginsel voor alle leeftijden per deelnemersgroep positief te zijn. Aan de uitkomst van het netto profijt wordt een minder zwaar gewicht toegekend. De verwachte pensioenuitkering geeft meer inzicht in de absolute hoogte van het pensioen dan netto profijt. Een negatief netto profijt kan dan ook acceptabel zijn bij een voldoende hoge verwachte pensioenuitkering. De netto profijt analyses worden daarom als secundaire toets gehanteerd. Daarnaast wordt gekeken naar de UPO-bedragen en de vervangingsratio.

De Sociale Partners streven naar een evenwichtige transitie. Belangrijke criteria hierbij zijn solidariteit en proportionaliteit. Hoe worden de lusten en lasten verdeeld, wat is passend? Concreet betekent dit dat de besluitvorming niet mag leiden tot grote ongelijkheid tussen groepen, maar ook niet dat alle groepen gelijk moeten worden behandeld. Minstens zo belangrijk zijn effectiviteit en continuïteit; wordt met de oplossing of voorgenomen besluit ook daadwerkelijk bereikt wat beoogd is, resp. is de besluitvorming consistent en brengt het de continuïteit van het fonds niet in gevaar. Tegelijkertijd is het niet de bedoeling star en onbuigzaam te worden. De basis moet consistent zijn, maar daar moet vanaf kunnen worden geweken als de situatie daar echt om vraagt.

Omdat het fonds in het verleden altijd de rechten van de deelnemers heeft geïndexeerd conform de pensioenreglementen, hoeft er geen rekening te worden gehouden met een eventuele inhaaltoeslag op het moment van de transitie.

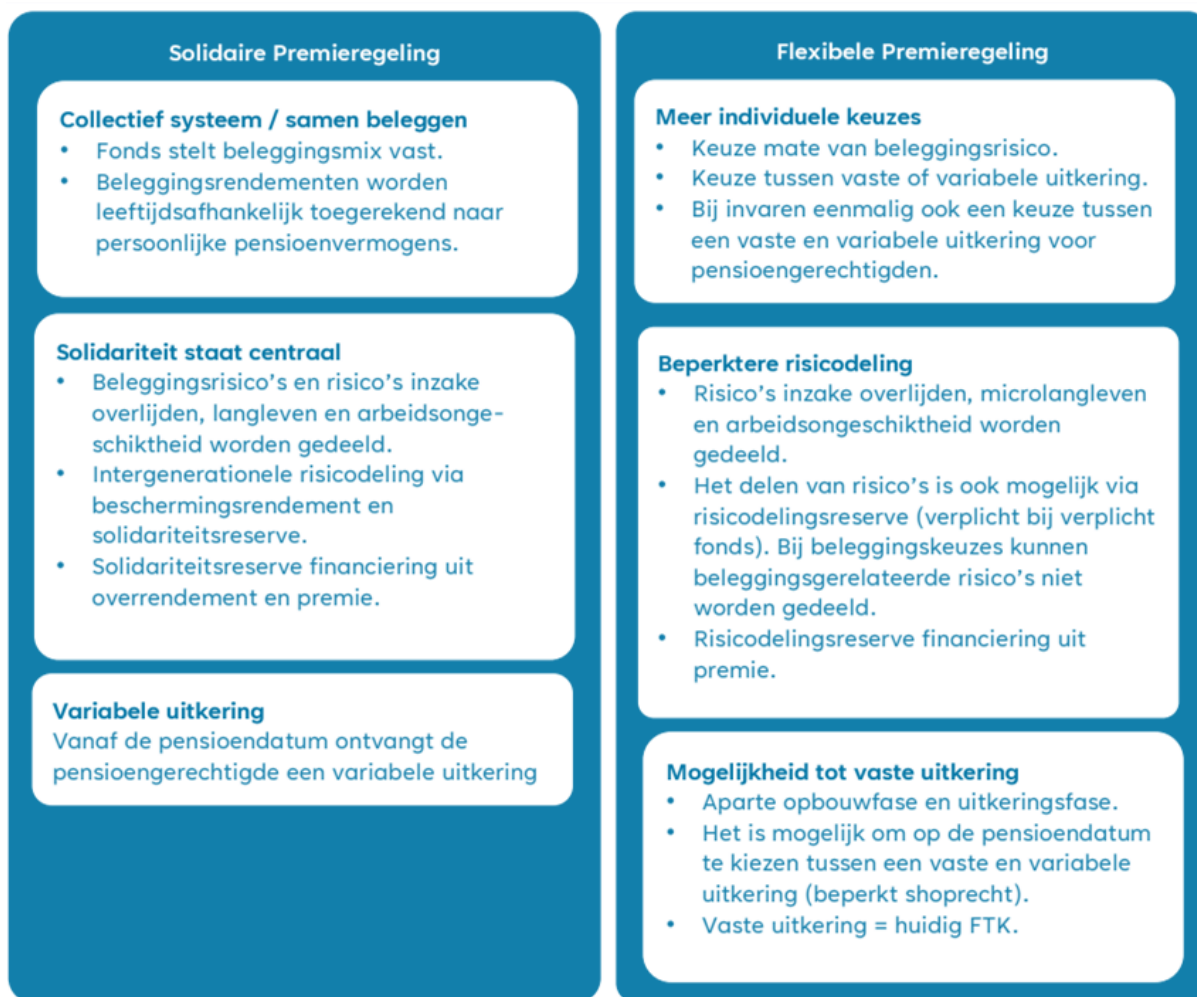
De Sociale Partners en het fonds zijn van mening dat er geen besluiten uit het verleden zijn die de beoordeling van de evenwichtigheid nu raken.

7. Karakter van de nieuwe pensioenregeling

7.1. Karakter

In het nieuwe pensioenstelsel dient de pensioenregeling vorm gegeven te worden als een zogenoemde solidaire- of een flexibele premieregeling (beiden een premie-overeenkomst).

Op hoofdlijnen hebben de solidaire en de flexibele premieregeling de volgende kenmerken:

De Sociale Partners hebben gekozen voor de solidaire premieregeling, omdat het karakter van deze regeling het meest aansluit bij de huidige opzet, waarbij de intergenerationele risicodeling en solidariteit centraal staan. De solidaire premieregeling heeft meer mogelijkheden dan de flexibele regeling om beleggingsresultaten/risico's te verdelen over de tijd en/of de verschillende leeftijdsgroepen om pech- en gelukgeneraties te voorkomen. Daarnaast hebben de Sociale Partners de overtuiging dat de meeste deelnemers aan de pensioenregeling een voorkeur hebben voor een pensioen dat voor hen wordt geregeld in plaats van dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor uitkerings- en beleggingskeuzes.

Dit wordt onder meer gestaafd door het geringe aantal deelnemers in de huidige dc-regeling van het fonds dat gekozen heeft voor eigen beheer en daarmee af te wijken van het door Provisum samengestelde beleggingspakket.

Het is ook de ervaring van verzekeraars dat deelnemers de vrijheid om te kunnen kiezen maar weinig gebruiken. Binnen de solidaire premiereregeling worden deelnemers ontzorgd. De flexibele premiereregeling met het aanbieden van keuzes vraagt tenslotte meer van de pensioenuitvoerder. Individuele beleggingskeuzes en keuze tussen een variabele en een vaste uitkering maken de uitvoering van de flexibele premiereregeling complexer, is daardoor foutgevoeliger en kan leiden tot hogere uitvoeringskosten. De extra keuzemogelijkheden in de flexibele premiereregeling vragen daarnaast om meer keuzebegeleiding in het kader van de zorgplicht. De kwaliteit en het kostenniveau van de uitvoering kan beter worden gegarandeerd met de solidaire regeling waarin het aantal complicerende uitzonderingen beperkter is. Daarmee is er ook meer duidelijkheid en zekerheid voor de deelnemers. Tenslotte, de solidaire premiereregeling kent een wettelijke, verplichte toets om elke vijf jaar de premie en de ambitie te toetsen. De flexibele premiereregeling kent deze toets niet.

In de nieuwe pensioenregeling vindt de pensioenopbouw plaats in de vorm van persoonlijke pensioenvermogens met maandelijks premie-inleg. Pensioenopbouw blijft mogelijk tot de fiscaal maximaal pensioengevend inkomen (2024 € 137.800). De solidaire premiereregeling kenmerkt zich onder andere door één collectief beleggingsbeleid voor deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden. Hierbij worden de in enig jaar gerealiseerde financiële resultaten op basis van vooraf vastgestelde verdeelregels toegerekend.

Er is sprake van pensioenopbouw in de vorm van voor de uitkering bestemde persoonlijke pensioenvermogens en een uitgebreide risicodeling. Bij de solidaire premiereregeling worden de beleggingsrisico's, die inherent zijn aan pensioenopbouw, gedragen door de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Vanaf de pensioendatum ontvangt de pensioengerechtigde per jaar een variabele uitkering. De hoogte van de uitkering is met name afhankelijk van de hoogte van het opgebouwde persoonlijk vermogen en het rendement op dit persoonlijk vermogen.

Er is een solidariteitsreserve, een collectief (niet toebedeeld) vermogen, dat gevuld wordt door middel van het overrendement (totaal behaalde rendement minus het beschermingsrendement). Uit de reserve worden individuele pensioenuitkeringen aangevuld en risico's collectief gedeeld. Ook toekomstige deelnemers delen mee in deze risico's via de solidariteitsreserve. Een goede werking van de solidariteitsreserve is belangrijk voor het vertrouwen in de nieuwe regeling. Hiervoor is een afdoende startvermogen noodzakelijk.

Er is voor gekozen om de uitkeringsgerechtigden ongeacht hun leeftijd te behandelen als één collectieve groep (zogenoemde collectieve uitkeringsfase). Dit zorgt ervoor dat de pensioenuitkeringen van alle uitkeringsgerechtigden in enig jaar met hetzelfde percentage verhoogd dan wel verlaagd worden en dat alle pensioengerechtigden met elkaar risico's en rendementen delen. Gelijke percentages van stijgingen of dalingen van de uitkeringen is beter uitlegbaar en passend bij de pensioenregeling. Bijkomend voordeel van de keuze voor de collectieve uitkeringsfase is dat bij de overgang naar de nieuwe regeling de hoogte van de lopende uitkeringen de basis vormt voor de overgang. Dit is herkenbaar voor de pensioengerechtigden. Door beleggingsresultaten in de tijd geheugenloos te spreiden kunnen positieve en negatieve resultaten elkaar (gedeeltelijk) compenseren. Hierdoor wordt de ontwikkeling van de variabele uitkering stabiel. Spreiding heeft ook een positief effect op de solidariteitsreserve. Bij een negatief resultaat dat wordt gespreid is in het eerste jaar immers minder aanvulling vanuit de solidariteitsreserve nodig. Mogelijk staat er nog een positief resultaat van eerdere jaren op de lat. Bovendien zorgt spreiden ervoor dat de uitkering bij positieve resultaten in het begin minder snel stijgt, waardoor er (over)rendement wordt gemaakt over een groter kapitaal (en dus iets meer wordt afgedragen aan de reserve). De keuze van de spreidingsvariant is onderzocht.

Er is gekeken naar geen spreiding, 3 jaar en 5 jaar spreiden. 3 jaar spreiden zorgt over het algemeen voor een hogere vervangingsratio dan 1 jaar spreiden (bij 1 jaar spreiden is er feitelijk geen spreiding). In het mediane scenario zijn de verschillen in verhoging van de pensioenuitkering tussen geen spreiding, 3 en 5 jaar spreiden beperkt. De verschillen verdwijnen op de lange termijn na 20 jaar, dan ligt de variant met 5 jaar spreiden beperkt hoger dan de variant zonder spreiden. De variant met 3 jaar spreiden ligt tussen de 1 jaar spreiding en 5 jaar spreiding in. Er wordt daarom een spreidingsperiode van 3 jaar aangehouden. Er is gekozen om geheugenloos te spreiden in plaats van dakpansgewijs te spreiden. Vanuit kwantitatief perspectief is er weinig verschil tussen beide methodes, echter geheugenloos spreiden is communicatief gemakkelijker uit te leggen.

Bij het toekennen aan nieuw gepensioneerden in enig jaar van een pensioenuitkering wordt rekening gehouden met de collectieve spreidingsfactor binnen de collectieve uitkeringsfase in dat jaar en de procentuele aanvulling vanuit de solidariteitsreserve, indien en voor zover er ook voor gepensioneerden in dat jaar sprake is van een procentuele aanvulling vanuit de solidariteitsreserve.

De Sociale Partners kiezen ervoor om de leenrestrictie niet op te heffen, omdat:

- de kans bestaat op een negatief vermogen in de jonge opbouwfase met onder meer als gevolg dat de opbouw jarenlang onder druk komt te staan. Grote aanslagen op het persoonlijk vermogen zullen leiden tot onbegrip en paniek. Vooraf kunnen deelnemers het mogelijke negatieve gevolg van het lenen voor een beleggingsportefeuille wel begrijpen en overzien. Als de deelnemers echter met grote verliezen geconfronteerd worden kunnen zij dit vaak emotioneel moeilijk handelen.
- Het opheffen van de leenrestrictie vergt een goede (afzonderlijke) communicatie, waarbij, als er grote verliezen zijn, de boodschapper het nooit goed zal doen. Er wordt een (te) zware wissel getrokken op de zorgplicht van het fonds.
- Een verlies van meer dan 100% (en dus een negatief vermogen) moet wettelijk gezien gecompenseerd worden. Dit kan zowel uit de solidariteitsreserve als uit het vermogen van andere deelnemers gefinancierd worden. Dit wordt niet evenwichtig geacht.

7.2. Invaarmoment

Wettelijke bezien moet de transitie door het pensioenfonds uiterlijk 1-1-2028 worden voltooid. Op dit moment is er sprake van een hoge dekkingsgraad. Hoe sneller wordt overgegaan naar het nieuwe stelsel, hoe sneller deelnemers kunnen profiteren van de voordelen van het nieuwe stelsel. Zo hoeven er onder het nieuwe stelsel minder buffers te worden aangehouden, hetgeen het pensioenvermogen van de deelnemers ten goede komt. Vanwege deze voordelen bij invaren willen de Sociale Partners het liefst zo snel mogelijk invaren.

7.3. Toedeling rendementen ten beleggingsbeleid

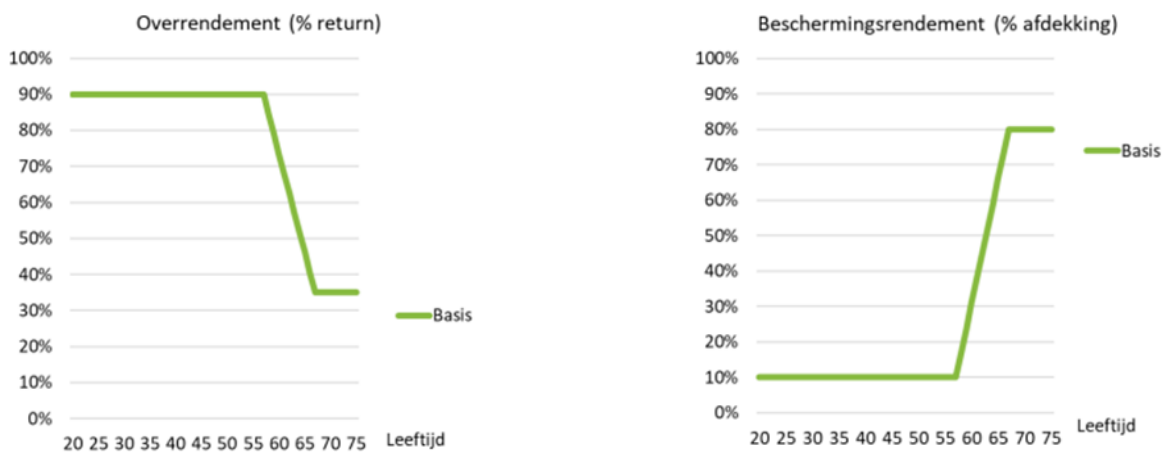
Het beleggingsresultaat bestaat uit twee delen: het beschermingsrendement en het overrendement. Het beschermingsrendement is het rendement dat wordt gereserveerd uit het totale rendement om de deelnemer te beschermen tegen het renterisico. Het renterisico is het risico dat de toekomstige uitkering duurder wordt als gevolg van een daling van de rente, waardoor er minder uitgekeerd kan worden. Provisum heeft gekozen voor het theoretisch beschermingsrendement omdat dat administratief eenvoudiger en beter uitlegbaar is. Dit beschermingsrendement wordt berekend aan de hand van de rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank (DNB). Het overrendement is het totale behaalde rendement minus het beschermingsrendement.

Hoeveel resultaat er wordt toegevoegd aan het pensioen van een deelnemer is afhankelijk van diens leeftijd. Hiervoor heeft het fonds de deelnemerspopulatie verdeeld over leeftijdscohorten van 5 jaar. De toedelingsregels zijn gebaseerd op de risicohouding volgend uit het risicopreferentie onderzoek dat onder de deelnemers is uitgevoerd door Provisum. Bij dit onderzoek is gemeten hoeveel risico de deelnemers van het pensioenfonds met het pensioengeld willen en kunnen lopen. Daarnaast is gebruik gemaakt van kennis van de sector (inclusief de specifieke deelnemerskenmerken) en wetenschappelijke inzichten.

Bij de keuze voor het best passende risico/rendementsprofiel voor de verschillende leeftijdscohorten is rekening gehouden met:

- de toedelingsregels van rendement;
- de gezamenlijke beleggingen;
- de manier waarop reserves worden gevuld;
- de manier waarop reserves worden gebruikt;
- de spreiding in de uitkeringsfase.

De berekeningen die zijn gemaakt met de toedelingsregels geven goede uitkomsten in verschillende situaties. In de grafieken hieronder staan de toedelingen van de rendementen per leeftijd.

Tot de leeftijd van 57 jaar wordt er 10% beschermingsrendement toegekend. Vervolgens wordt het beschermingsrendement in de daaropvolgende 10 jaar stapsgewijs per jaar verhoogd, zodat het beschermingsrendement op pensioendatum gelijk is aan 80%. Ook na de pensioendatum is het beschermingsrendement 80%. Het overrendement heeft tegenover gesteld verloop. Tot de leeftijd van 57 jaar wordt 90% overrendement toegerekend. De jonge(re) deelnemers hebben nog een lange tijd te gaan tot de pensioendatum en kunnen daarom meer beleggingsrisico's nemen. Vervolgens neemt dat jaarlijks af tot 35% op pensioendatum. Om de uitkeringen die gepensioneerden (en andere pensioengerechtigden zoals nabestaanden) ontvangen zoveel mogelijk in stand te houden en de kans op een verlaging van uitkering klein te houden, is ervoor gekozen om gepensioneerden grotendeels te beschermen tegen veranderingen van de rente. Bovendien wordt de uitkering beschermd tegen verlagingen door de solidariteitsreserve. Het overrendement van 35% is bedoeld om het pensioen na ingang te laten stijgen.

Het pensioenfonds houdt een aantal reserves aan. Dit zijn de reserves MVEV, OR en de solidariteitsreserve. Deze reserves worden ook belegd.

Hoe wordt belegd is de taak van het bestuur van Provisum. Het bestuur zal er voor zorg dragen dat de inrichting van de beleggingsportefeuille bij de start van de nieuwe regeling aangepast is naar de maatstaven van dit transitieplan.

Het fonds moet minimaal jaarlijks op basis van een scenarioanalyse toetsen of het beleggingsbeleid of de toedelingsregels bij een solidaire premieregeling passend zijn bij de vastgestelde risicohouding. De pensioenuitvoerder past het beleggingsbeleid en de toedelingsregels aan als dat niet het geval is.

7.4. Pensioenregeling

Basiselementen

De Sociale Partners gaan over de basiselementen van de nieuwe pensioenregeling. De basiselementen worden vastgelegd in de pensioenovereenkomst en het pensioenreglement van het fonds. De belangrijkste kenmerken van de nieuwe solidaire pensioenregeling zijn in bijlage 3 weergegeven.

Pensioenpremie

De hoogte van de spaarpremie is 25% voor de basisregeling en 14% voor de excedentregeling van de pensioengrondslag excl. circa 2% aan risicopremies.

- De premie staat vast voor onbepaalde tijd. Uiterlijk na 5 jaar bespreken de Sociale partners de premie voor de toekomst. De premie wordt betaald door en voor alle werknemers van 18 jaar en ouder en jonger dan de pensioendatum volgens het pensioenreglement.
- De spaarpremie (beschikbare premie) is 25% voor de basisregeling en 14% voor de excedentregeling en gaat naar het persoonlijk pensioenvermogen, waaruit vanaf pensioeningang een levenslange pensioenuitkering wordt onttrokken en eventueel een partnerpensioen uit wordt gefinancierd.
- Tenslotte maken de uitvoeringskosten van het fonds deel uit van de premie die wordt vastgesteld. De uitvoeringskosten worden verminderd met de jaarlijkse vrijval uit de voorziening voor toekomstige uitvoeringskosten.

De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend loon minus de franchise:

- Het pensioengevend loon en de franchise (€16.108 in 2024) blijven gelijk aan de huidige pensioenregeling.
- Het maximale pensioengevend loon gelijk aan het zogenaamde maximum premieloon (€71.628 in 2024).

Voor het pensioengevend loon boven het maximum premieloon tot aan het wettelijk maximale pensioengevende loon (€137.800 in 2024) blijft het pensioenfonds een aanvullende excedent pensioenregeling uitvoeren.

7.5. Nabestaanden- en wezenpensioen, Anw-hiaatverzekering en arbeidsongeschiktheid

Sociale Partners hebben de volgende keuzes gemaakt ten aanzien van nabestaandenpensioen, wezenpensioen de ANW-hiaat verzekering en arbeidsongeschiktheid. Dit geldt overigens niet voor de groep gepensioneerden, aangezien zij zich niet meer in de opbouwfase bevinden.

Nabestaandenpensioen na pensioeningang

De hoogte van het nabestaandenpensioen na pensioeningang verandert niet. Het pensioen blijft kapitaal gedekt en bedraagt 70% van het ouderdompensioen (incl. het excedent deel) ten tijde van overlijden waarbij op pensioneringsdatum het fonds uitgaat van een standaardverhouding van 100:70.

Nabestaandenpensioen vóór pensioeningang

Het nabestaandenpensioen bij overlijden vóór pensioeningang wordt collectief geregeld en is een verplichte risicodekking in geval van overlijden van de actieve deelnemer. Hiermee blijft het risico op overlijden dus collectief gedeeld worden.

Bij overlijden van de actieve deelnemer (werknemer) bestaat het nabestaandenpensioen uit een aan de nagelaten partner uit te keren levenslang partnerpensioen van 40% van het pensioengevend loon over de laatste 12 maanden, zonder aftrek van franchise. In vergelijking met de bestaande regeling levert dit vooral in de lagere salarisschalen een hogere pensioendekking voor nabestaanden op.

Het aan het nagelaten kind uit te keren wezenpensioen tot de 25-jarige leeftijd bedraagt 10% van het pensioengevend loon (verdubbeling als volle wees). Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen wezenpensioen voor of na de pensioendatum. Voor de financiering zal jaarlijks een risicopremie in rekening worden gebracht in de vorm van een opslag op de risicopremies voor actieven.

Bij het einde deelname aan de pensioenregeling vervalt deze risicodekking, maar:

- de dekking wordt na het einde van de deelname aan de pensioenregeling voortgezet zolang de voormalige deelnemer geen nieuw dienstverband heeft gedurende maximaal 6 maanden. Zolang de deelnemer een WW- of ZW-uitkering ontvangt loopt de dekking voor het risico nabestaandenpensioen door. Deze dekking vervalt eveneens als de maximale periode waarin de deelnemer een WW-uitkering of ZW-uitkering kan ontvangen voorbij is. De hoogte van de risicodekking is na de overgang gelijk aan de dekking vóór de WW- of ZW-periode. Deze dekking wordt gefinancierd vanuit de premie voor de actieven door een opslag op de premie te hanteren. Het pensioenfonds stelt jaarlijks de hoogte van deze benodigde risicopremie vast.
- na deze 6 maanden of einde van de WW- of ZW-periode mag de voormalige deelnemer voor 15 jaar de dekking voortzetten. Dit gaat ten koste van het persoonlijk pensioenvermogen. Het betreft hier alleen de voortzetting van de risicodekking en niet een vrijwillige voortzetting van de volledige regeling.

Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid

De voorwaarden van premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid veranderen niet. Na ingang van de premievrije voortzetting wordt de pensioengrondslag waarop de vrijgestelde premie wordt vastgesteld jaarlijks geïndexeerd met de loonindex zoals dat nu ook het geval is.

De premievrije voortzetting van deelname aan de pensioenregeling bij arbeidsongeschiktheid wordt collectief geregeld. De huidige regeling van herverzekering blijft van kracht. De risicopremie voor deze dekking is onderdeel van de totale premie. Het pensioenfonds stelt jaarlijks de hoogte van deze

benodigde risicopremie vast. De premie wordt aan de persoonlijke pensioenvermogens toegevoegd om deze verzekering te kunnen voortzetten.

ANW-hiaatpensioen

Het maximaal verzekerd bedrag van het ANW-hiaatpensioen bedraagt € 7.500 per jaar tot aan AOW-leeftijd. Er wordt geen leeftijdscriterium meer gehanteerd. De risicodekking geldt voor alle actieven. De naam zal worden veranderd in: tijdelijk partnerpensioen.

Partnerbegrip

De wet introduceert een nieuwe partnerdefinitie voor pensioenregelingen: een partner is de echtgenoot, geregistreerde partner of de meerderjarige persoon die met de werknemer of de gewezen werknemer een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad, een bloedverwant in de tweede graad in de rechte lijn, een meerderjarig stiefkind of meerderjarig pleegkind. Voor het aantonen van een gezamenlijke huishouding is onder de WTP geen notariële akte meer vereist, voor veel fondsen w.o. Provisum betekent dat een verruiming (zie ook de begrippenlijst).

8. Kort- en langlevensrisico

Er is gekozen om het overrendement vanwege macro langlevensrisico bij een toename (afname) van de levensverwachting ten laste (ten gunste) van de solidariteitsreserve te financieren. Het macro langlevensrisico is het risico dat de levensverwachting van de fondspopulatie stijgt. Als de levensverwachting stijgt, is meer geld nodig om (in de toekomst) hetzelfde pensioen uit te keren. Dit geldt zowel voor de (gewezen) deelnemers als pensioengerechtigden. Bij een toename (afname) van de levensverwachting vindt er een leeftijdsafhankelijke bijschrijving (afschrijving) van het persoonlijk pensioenvermogen plaats. Aldus worden alle (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden volledig beschermd voor het macro langlevensrisico. Voor pensioengerechtigden zorgt dit ervoor dat de uitkering niet wijzigt door de gewijzigde levensverwachting.

De deelnemers worden ook volledig beschermd tegen het micro langlevensrisico. Het micro langlevensrisico is het risico dat een deelnemer of de partner langer leeft dan vooraf verwacht. Als iemand korter leeft dan verwacht, is er sprake van een sterftewinst. Als iemand langer leeft dan verwacht, is er sprake van sterfteverlies. Aan het kapitaal van wie blijft leven wordt beschermingsrendement toegevoegd zodat de (verwachte) uitkering gelijk blijft (afgezien van het effect van beleggingsrendement). Het overrendement vanwege micro langlevensrisico (het verschil tussen de pensioenvermogens die door overlijden vrijvallen en de toegekende beschermingsrendementen vanwege micro langlevensrisico) wordt toegedeeld aan de solidariteitsreserve.

De gepensioneerde deelnemers worden ook volledig beschermd tegen het (micro) kortlevensrisico. Het kortlevensrisico is het risico dat een gepensioneerde korter leeft dan vooraf verwacht. Als de gepensioneerde korter leeft dan verwacht, is er sprake van een sterfteverlies op het kapitaal ten behoeve van het partnerpensioen. Als een gepensioneerde overlijdt, wordt aan het kapitaal van de overblijvende partner beschermingsrendement toegevoegd zodat het partnerpensioen gelijk blijft (afgezien van het effect van beleggingsrendement). Het verschil tussen enerzijds de waarde van nieuw ingegaan partnerpensioen en anderzijds de risicopremies voor het latent partnerpensioen na pensioeningang wordt aan de solidariteitsreserve toegedeeld.

De verwerking van de risico's blijft aldus op hoofdlijnen hetzelfde als binnen het huidige pensioencontract. Aan het kapitaal van wie blijft leven wordt beschermingsrendement toegevoegd zodat de (verwachte) uitkering gelijk blijft (afgezien van het effect van beleggingsrendement). Dit is ook wenselijk omdat de resultaten op het micro lang- en kortlevensrisico normaliter tegengesteld zijn en dus deels tegen elkaar wegvallen. Daarmee sluit het delen van beide risico's via de solidariteitsreserve goed aan bij het karakter van de solidaire premieregeling.

9. Solidariteitsreserve

9.1. Algemeen

Bij de solidaire premiereregeling moet wettelijk een solidariteitsreserve ingericht worden. De Sociale Partners verzoeken Provisum om de solidariteitsreserve evenwichtig vorm te geven, zodanig dat de baten en lasten vanuit de solidariteitsreserve voor elke generatie in evenwicht zijn. De Sociale Partners vinden het belangrijk om de solidariteitsreserve initieel uit het fondsvermogen te vullen om direct bij de start van de nieuwe pensioenregeling effectief de doelen van de solidariteitsreserve te kunnen realiseren. Het vullen van de solidariteitsreserve vanuit premie vinden de Sociale partners niet evenwichtig. Dit betekent namelijk dat alleen de actieve deelnemers bijdragen aan de solidariteitsreserve.

Sociale partners hebben de volgende doelstellingen voor de solidariteitsreserve vastgesteld:

- Het beperken van een daling van de ingegane nominale pensioenuitkeringen ten opzichte van het jaar daarvoor. Dit draagt bij aan de voorspelbaarheid van het pensioen en sluit aan bij de behoefte van de gepensioneerde deelnemers aan een stabiele uitkering.
- Het afdekken van het macro en micro langlevens risico voor alle deelnemers en het kortlevensrisico dat betrekking heeft op het latent partnerpensioen van gepensioneerden en op het tot de invaardatum opgebouwde partnerpensioen van (gewezen) deelnemers waar de eerbiedigende werking op van toepassing is.

Het voorkomen van negatieve vermogens middels de solidariteitsreserve is wettelijk voorgeschreven. Omdat de leenrestrictie voor jongeren niet wordt opgeheven, wordt dit niet als een relevante doelstelling gezien.

Er is voor gekozen om de solidariteitsreserve niet in te zetten voor het delen van het inflatierisico. Het delen van het inflatierisico zou een relatief groot beslag leggen op de solidariteitsreserve. Dit gaat ten koste van (het effectief nastreven van) andere doelen. Het fonds neemt het streven naar koopkracht wel mee bij de financiële opzet, zodat dit via andere instrumenten naar verwachting in hoge mate kan worden gerealiseerd.

De solidariteitsreserve wordt niet gebruikt om dalingen van het pensioenvermogen van niet-gepensioneerden aan te vullen. Deelnemers hebben doorgaans tot de pensioendatum genoeg tijd voor herstel. Als de solidariteitsreserve ook voor niet-gepensioneerden ingezet zou worden, zou er bovendien veel meer geld nodig zijn om de solidariteitsreserve te vullen.

De solidariteitsreserve kan verlagingen van uitkeringen op twee manieren voorkomen of beperken:

- het persoonlijke pensioenvermogen zodanig aanvullen dat het levenslange pensioen niet daalt of
- het aanvullen van (alleen) de uitkering voor het komende jaar zodanig dat het pensioen in het komende jaar niet daalt.

Er is gekozen voor de tweede manier. Jaarlijks wordt er zo minder geld uit de solidariteitsreserve gehaald dan bij de eerste methode. De kans dat de solidariteitsreserve leeg raakt is daarmee veel kleiner. Met een grote mate van zekerheid zal dan de solidariteitsreserve ook in de verre toekomst gevuld zijn. De jonge deelnemers van nu kunnen zo ook vanaf hun pensioendatum rekenen op de voordelen van de solidariteitsreserve. De 2^e methode voorkomt ook dat niet wordt overgecompenseerd aan de gepensioneerden. Immers bij herstel van de beleggingsrendementen is de reserve weer sneller gevuld en delen de gepensioneerden mogelijk ook meteen weer van de overrendementen.

9.2. Inrichting solidariteitsreserve

Er zijn diverse inrichtingsvarianten van de solidariteitsreserve onderzocht om inzicht te vergaren over de ontwikkeling van de hoogte van het pensioen. Zo is er gekeken naar de effecten van de varianten op de vervangingsratio, mate van zekerheid van de ambitie, afwijking van de startuitkering, de kans op en mate van indexeren, de kans en mate van korten en een kosten-batenanalyse van de reserve voor de cohorten. Er is gekozen voor de volgende variant waarbij nadrukkelijk als uitgangspunt is gehanteerd dat de (vulling en uitdeling van) solidariteitsreserve bij moet dragen aan een evenwichtige verdeling voor alle deelnemers.

- Bij aanvang van de nieuwe pensioenregeling wordt de solidariteitsreserve vanuit het fondsvermogen gevuld tot 10% (het maximum) van het fondsvermogen. Het niveau van 10% wordt gezien als een balans tussen enerzijds genoeg omvang om de reserve te kunnen inzetten in de gevallen waar deze voor is bedoeld en anderzijds om de solidariteitsbijdrage van het collectief beperkt te houden. In deze afweging is gemeend dat het negatieve effect op de kapitaalopbouw van de initiële vulling minder zwaar weegt dan de positieve effecten om meer zekerheid te kunnen bieden aan uitkeringsgerechtigden. Hierbij is in aanmerking genomen dat in het verleden de pensioenuitkeringen altijd zijn geïndexeerd, waar dat in de nieuwe regeling afhankelijk is van de beleggingsresultaten. Met dit niveau kan de solidariteitsreserve optimaal worden ingezet, waarmee vertrouwen in de werking van de nieuwe regeling ontstaat. Of gestart zal kunnen worden met een solidariteitsreserve ter grootte van 10% is afhankelijk van de dekkingsgraad op het moment van invaren; verwezen wordt naar de voorrangregels.
- Het overrendement op het macro en micro kort- en langlevensrisico wordt toegedeeld aan de solidariteitsreserve. Er is gekozen voor saldering van de beleggingsresultaten en de effecten van kort- en langlevensrisico's.
- De solidariteitsreserve groeit jaarlijks aan met 10% van het overrendement.
- Vanaf een niveau van 10 % wordt het deel van de solidariteitsreserve boven 10% verdeeld over alle deelnemers naar rato van de persoonlijke vermogens.
- Om ervoor te zorgen dat de reserve niet in één keer leeg getrokken kan worden door een enkele gebeurtenis, is een bestedingsregel afgesproken. In enig jaar kan maximaal 25% van de op dat moment aanwezige reserve onttrokken worden.

De inrichting van de solidariteitsreserve is getoetst aan de volgende maatstaven:

Overzicht keuzes Provisum

Solidariteitsbeleid	Opties	Keuze	Conclusies onderzoek
Startomvang*	0% tot 15%	10%	<i>5% is te weinig omdat Micro/Macro ook via reserve loopt. 15% leidt tot een minder evenwichtige verdeling van de kosten-baten en voegt niet veel extra stabiliteit toe.</i>
Max. omvang	0% tot 15%	10%	
Vullen premie	0% tot 10%	Nvt	<i>Niet onderzocht. Sociale partners geven aan dit niet evenwichtig te vinden (mede) omdat er met het wegvallen van de premiekorting al een voordeel bij de werkgever wegvalt.</i>
Vullen overrendement	0% tot 10%	10%	<i>Er zijn weinig verschillen in evenwichtigheid en ALM-maatstaven tussen 5% en 10% vullen. Op de lange termijn zakt de reserve naar ca. 2% in het slecht weer scenario. Dit komt dicht in de buurt van het budget voor Micro/Macro. Om deze reden kiest het fonds voor 10% vullen.</i>

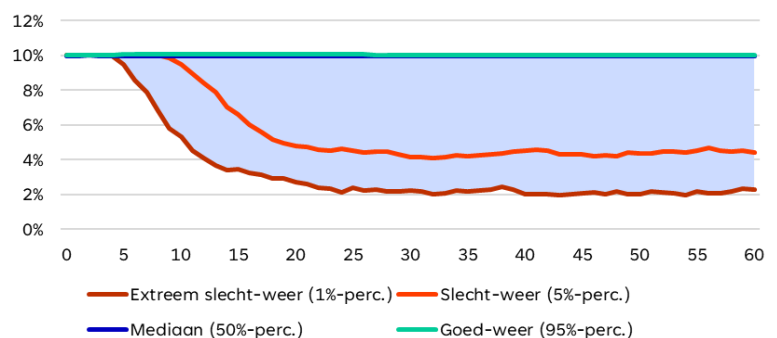
Solidariteitsbeleid	Opties	Keuze	Conclusies onderzoek
Onttrekken	Meerdere triggers mogelijk	Compenseren van een daling van de nominale uitkering (na spreiding)	<i>Nominale uitkeringen worden gecompenseerd, geen kapitaal. Kapitaalcompensaties leiden tot onevenwichtige verdeling van kosten en baten. Hetzelfde geldt voor compensatie van reële uitkeringen. Compensatie van reële uitkeringen leidt tevens tot een te hoge kans op nominale kortingen.</i>
Spending rule	0% tot 100%	25%	<i>Een spending rule van 25% leidt tot de meest evenwichtige verdeling van kosten en baten in slechtweer scenario's. Hoe hoger de spending rule, hoe verder de reserve kan wegzakken. Wat er toe kan leiden dat leeftijdscohorten langer en meer moeten bijdragen aan de reserve en dat er leeftijdscohorten zijn die (rekening houdend met 2% reservering voor Micro/Macro) geen bescherming krijgen vanuit de reserve.</i>
Beleggingsbeleid	Beleggingsmix	Conform collectieve mix	<i>Een defensiever beleid is vanwege de beleggingshorizon niet logisch. Het leidt er concreet toe dat er meer en vaker gevuld moet worden vanuit collectief rendement.</i>
Micro- en Macro langlevens	0% tot 100%	Bescherming via solidariteitsreserve	<i>Niet stochastisch onderzocht maar onderdeel van de doelstelling van sociale partners</i>

Overige inzichten inzake de solidariteitsreserve zijn het verloop van de reserve in diverse scenario's, de mutaties in de tijd alsmede een kosten-batenanalyse:

Het verloop van de reserve

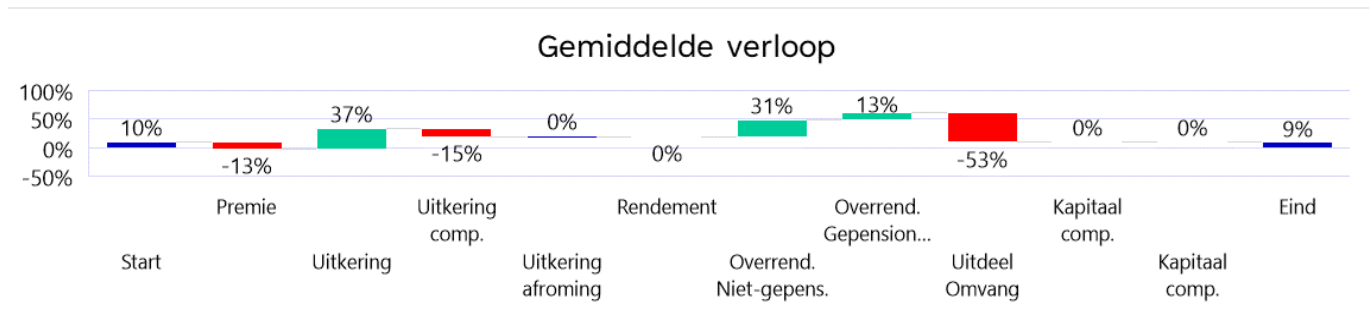
Het verloop van de reserves over tijd in vier scenario's is als volgt,

De solidariteitsreserve blijft zowel in het mediaan als in goed weer scenario op het niveau van 10%. In het slechtweer scenario daalt de reserve over tijd naar ca. 4% en in extreem slecht weer naar 2%. Rekening houdend met de reservering voor de kort- en langlevens risico's (dat niet in het verloop van de reserve is meegenomen) wordt dit als het gewenste prudente minimum niveau gezien.

Mutaties van de reserve over tijd

Het gemiddelde verloop over tijd van de solidariteitsreserve kan als volgt worden weergegeven,

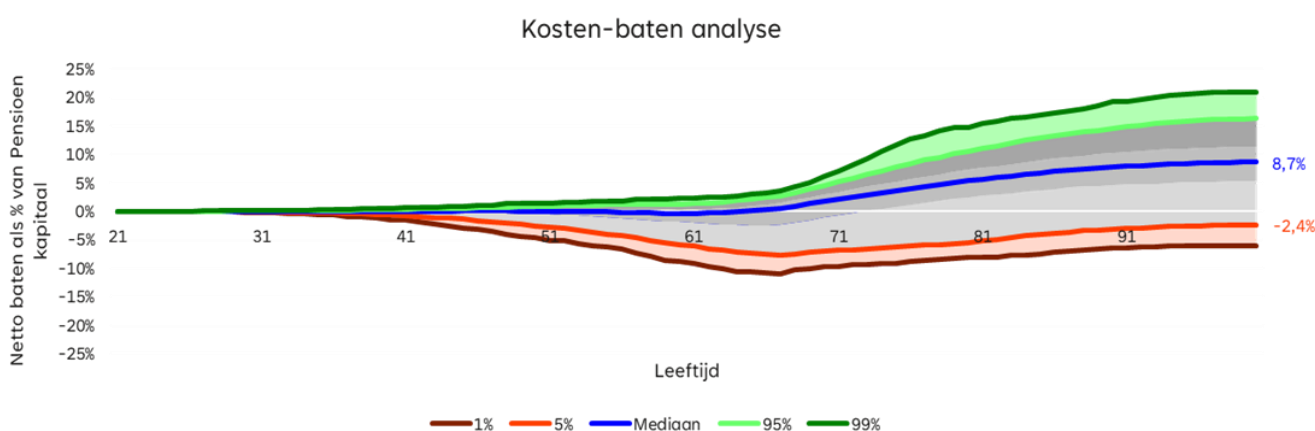

In de grafiek worden de relatieve stijgingen en dalingen getoond van de solidariteitsreserve uitgedrukt in een percentage van de persoonlijke pensioenvermogens. Een paar voorbeelden: omdat

de premies het persoonlijk vermogen verhogen, neemt de omvang van de reserve uitgedrukt in een percentage van de persoonlijke vermogens af (-13%). De afname als gevolg van de stortingen in de persoonlijke vermogens van de gepensioneerden om de uitkeringen niet nominaal te laten dalen bedraagt 15%. Het rendement dat wordt toegevoegd aan de reserve bedraagt 44%. Hier staat tegenover dat er 53% wordt teruggesluisd naar de deelnemers als "overloop" van de reserve.

Kosten-batenanalyse

In onderstaande grafiek zijn de cumulatieve bijdragen aan en ontvangsten uit de solidariteitsreserve weergegeven voor een 21-jarige maatmens, uitgedrukt als percentage van het kapitaal op pensioenleeftijd. Hierbij worden de jaarlijkse bijdragen en ontvangsten gesaldeerd (cumulatief), reëel gemaakt naar euro's van nu (gecorrigeerd voor inflatie). Alle bedragen zijn gewogen met inflatie en sterftেকans tot de pensioenleeftijd. De netto-baten als percentage van het pensioenkapitaal zijn over tijd voor een 21- jarige als volgt:

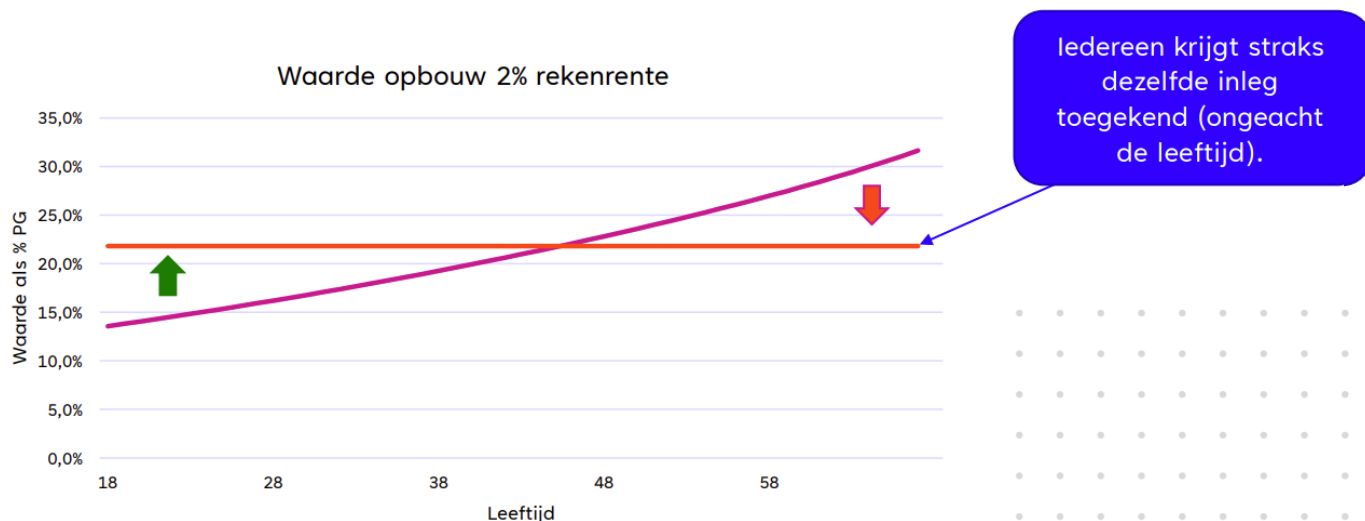
Een positieve waarde geeft aan dat de maatmens meer ontvangt uit de reserve dan dat hij er in stopt.

In de opbouwfase ontvangt een deelnemer alleen baten als de reserve te veel gevuld is en maakt kosten als de reserve nog niet gevuld is en het overrendement positief is. Het solidariteitsbeleid is in het mediaan scenario voordelig voor de 21-jarige; de maatmens ontvangt naar verwachting meer dan dat hij inlegt. Op voorhand leidt de inrichting van de solidariteitsreserve voor deze 21-jarige dus niet tot uitsluitend baten of uitsluitend lasten voor een bepaalde generatie.

10. Compensatie

10.1. Inleiding

In de huidige A2006- en de B-regeling hanteert het fonds een progressieve premie: voor iedere deelnemer wordt jaarlijks een kostendekkende premie gestort. De hoogte van de premie is afhankelijk van de leeftijd. Voor een jongere deelnemer is bijvoorbeeld een lagere premiestorting nodig omdat er in het tarief rekening wordt gehouden met langere looptijd voor het renderen van de premie. In het nieuwe systeem wordt jaarlijks voor iedereen dezelfde vlakke premie ingelegd (als % van de pensioengrondslag). De pensioenopbouw neemt daardoor af naarmate deelnemer ouder wordt. De inleg heeft voor een jongere meer waarde omdat de inleg nog een lange horizon heeft om te renderen. Jongeren gaan er dan op vooruit (op de kortere termijn). Later worden zij ouder en gaan zij behoren tot de ouderen voor wie de nieuwe premie lager is dan de premie in de huidige regeling.

Tot 1 juli 2024 kende de DC-excedentregeling ook een progressieve premiestaffel die belegd werd bij AAPS. Het fonds was genooddaakt door externe omstandigheden om deze regeling om te zetten in een directe inkoop in het fonds, maar nog steeds op basis van de progressieve staffel.

Het afschaffen van de progressieve premieopbouw en de overgang naar een vlakke premie leidt derhalve tot een nadeel voor bepaalde leeftijdscohorten van de actieve- en arbeidsongeschikte deelnemers van Provisum. De Sociale Partners wensen hiervoor compensatie te verlenen.

De Sociale Partners verzoeken de compensatie niet uit de premie te betalen en verzoeken om de compensatie uit het vermogen van het fonds te financieren. Bij dit verzoek is in aanmerking genomen dat in huidige situatie de werkgevers bij een voldoende hoge dekkingsgraad recht op premiekorting hebben. Het geven van premiekorting is in de nieuwe regeling niet mogelijk. Voorts achten de Sociale Partners het niet evenwichtig om de groep jonge deelnemers premie te laten betalen voor compensatie waar ze zelf niet voor in aanmerking komen. Tenslotte, het fonds beschikt over een ruime reserve waardoor het mogelijk is om de last uit het fondsvermogen te financieren.

De deelnemers in de A2006- en de B-regeling hebben afgelopen jaren bijgedragen aan het collectieve fondsvermogen. Voor de deelnemers aan de excedentregeling geldt dit niet. Dat het fonds deze compensatie voor haar rekening neemt, ligt daarom niet voor de hand. Bij compensatie ten laste van het fonds is er minder vermogen beschikbaar voor uitkering aan de deelnemers van de

andere twee regelingen. De logische keuze is derhalve dat de werkgever de compensatie draagt. Onder de nieuwe regeling kan er echter geen premiekorting voor de B- en A2006-regeling gegeven worden. Met deze premiekorting waren in het verleden grote bedragen gemoeid; in de afgelopen 10 jaar (incl. 2024) ruim € 30 mln. Op basis van de actuele dekkingsgraad is te verwachten dat er nog flinke kortingen in de toekomst gegeven zouden kunnen worden; voor 2024 bedraagt de premiekorting 5,4 mln. De werkgever loopt dus een grote bate mis als gevolg van de invoering van het nieuwe stelsel. In dit kader is ook van belang dat de werkgever in het (inmiddels iets verdere) verleden flink heeft bijgedragen aan de gezonde financiële positie van nu van het fonds door voor een grote groep van (gewezen) deelnemers en gepensioneerden de indexatie tot 3% te garanderen. Hierdoor werd de dekkingsgraad aanzienlijk minder "geraakt" bij indexatie dan bij andere fondsen met het daarbij behorende leverage-effect op de hoge dekkingsgraad van de positieve beleggingsresultaten in de afgelopen jaren. De Sociale partners zijn van mening dat het in dit verband bij evenwichtigheid van de transitie niet alleen gaat om de deelnemers. Ook de evenwichtigheid voor de werkgever dient in aanmerking genomen te worden. Als dit ten laste gaat (in redelijke en evenwichtige mate) van de deelnemers is dit acceptabel. Het gaat om 0,4% van de totale technische voorziening. De Sociale Partners en het fonds hebben er daarom voor gekozen om de compensatie van de deelnemers van de excedentregeling ook ten laste van het fondsvermogen te brengen.

10.2. Hoogte en vorm

Uitgangspunt voor de berekening van de compensatie is dat de vergoeding alleen toeziet op het compenseren van toekomstige pensioenopbouw vanwege de afschaffing van de progressieve premie naar een van de leeftijd onafhankelijke premie. Deze zgn. 'expliciete' methodiek laat eventuele andere transitie-effecten door de overgang naar het nieuwe stelsel buiten beschouwing.

De overwegingen om de expliciete methode te hanteren zijn o.m.:

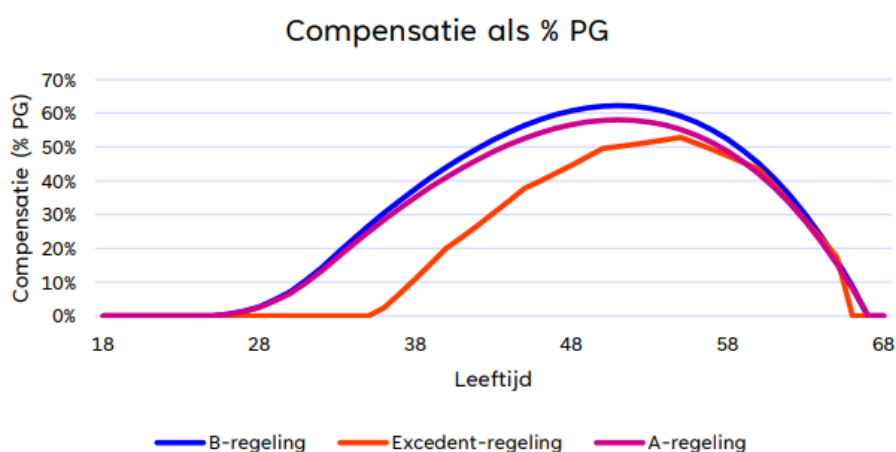
- de compensatie heeft naar haar aard alleen betrekking op de verandering van wijze van premieopbouw in de toekomst, dus wordt er bij compensatiebepaling geen rekening gehouden met de inwaarvoordelen.
- het is belangrijk om richting deelnemers direct aan te kunnen geven waar zij voor gecompenseerd zijn; dit helpt bij het draagvlak voor het nieuwe stelsel.
- met de expliciete compensatie wordt er niet vooruitgelopen op verwachte, maar ook onzekere positieve toekomstige effecten.

De berekening verloopt als volgt:

1. De huidige regeling wordt vertaald naar een fictieve beschikbare-premieregeling met een leeftijdsafhankelijke progressieve premie gebaseerd op de waarde van de jaarlijkse pensioeninkoop.
2. Uit deze fictieve premies wordt een vlakke premie afgeleid door te wegen op basis van de pensioengrondslag (incl. het franchise verschil in de A- en B regeling) binnen de (deel)populatie.
3. Per individu wordt de contante waarde vergeleken van de opbouw bij deze leeftijdsafhankelijke premie en een vlakke premie.
4. Het verschil wordt als compensatiewaarde bijgehouden en per regeling en leeftijdscohort inzichtelijk gemaakt. Er wordt voor alle leeftijdscohorten een vast percentage van de pensioengrondslag vastgesteld.

De compensatie is een bedrag dat afhankelijk is van de regeling (B-regeling, A 2006 en de excedentregeling), de leeftijd, de pensioengrondslag en de rentestand. Voor de hoogte van de premie is gerekend met een vaste rekenrente, t.w. de rentetermijn structuur DNB per 31.12.2023. Voor de overige aannames is aangesloten bij de actuariële grondslagen die het fonds hanteert rekening houdend met verwachte algemene en individuele salarisstijgingen conform de haalbaarheidstoets van het fonds.

In de berekening is geen rekening gehouden met de ontslagkans. Wanneer deze kans wel in aanmerking genomen zou worden, zou het bedrag voor compensatie lager uitvallen. De overweging dat bij toepassing van de ontslagkans de deelnemers die langer blijven werken worden benadeeld, weegt voor de Sociale Partners zwaarder. De Sociale Partners accepteren dat hierdoor de actieve deelnemers met een kortere horizon van vertrek overgecompenseerd worden.

De bovenstaande figuur toont het bedrag (als % van de pensioengrondslag) dat (actieve en arbeidsongeschikte) deelnemers per leeftijdscohort extra ontvangen bij invaren. De bedragen die gemoeid zijn met de compensatie van de deelnemers in de drie regelingen zijn bij de huidige stand van zaken als volgt:

Overzicht compensatie	Bedrag x € 1.000	%-pensioen grondslag	RTS -1% x € 1.000	RTS +1% x € 1.000
Regeling B tot excedent	11.743	36%	12.868	4.685
Regeling B na excedent	4.125	35%	4.890	3.534
Regeling A 2006	921	37%	368	1.107
Totaal	16.789		18.126	9.326
% van het totaal voorziening	1,7%		1,9%	0,9%

De compensatie uitgedrukt als percentage van de voorziening voor pensioenverplichtingen per 31 december 2023 bedraagt in totaal 1,7%. Het percentage van de pensioengrondslagen van de drie regelingen zijn min of meer aan elkaar gelijk.

Zoals hiervoor vermeld is de compensatie op basis van de vaste rente termijnstructuur DNB per 31.12.2023 vastgesteld. Daarmee is de hoogte van de compensatie rentegevoelig. Het fonds heeft onderzocht wat de impact is op de compensatielast als de rente met 1% (parallel) wordt geschokt. Wanneer de rente 1% daalt, groeit de last met 0,2% naar 1,9%, terwijl bij een stijging van de rente met 1% de last uitkomt op 0,9%.

De compensatie zal direct op het transitiemoment toegekend worden aan de op dat moment actieve deelnemers. Er zal dus geen gebruik gemaakt worden van een meerjarig compensatiedepot.

De voordelen van de éénmalige compensatie zijn:

- de compensatie en financiering is na de transitie meteen geregeld;
- is administratief eenvoudiger voor het fonds, geen complexiteit in de komende jaren in uitvoering (lagere uitvoeringskosten) of communicatie (denk bijv. aan de keuzebegeleiding);
- er is geen latere bijstelling van compensatie nodig door een mogelijke van de verwachting afwijkende ontwikkeling van een compensatiedepot;
- alleen huidige deelnemers worden gecompenseerd en daarmee komt de compensatie toe aan de actieve deelnemers die een bijdrage hebben geleverd aan de fondsmiddelen; nieuwe actieve deelnemers hebben geen bijdrage geleverd.
- Op basis van wat nu bekend is, lijkt het merendeel van de fondsen te kiezen voor een eenmalige compensatie. Daardoor is de kans groot dat een nieuwe deelnemer elders al een eenmalige compensatie heeft ontvangen. Bij een spreiding van de compensatie zou de nieuwe deelnemer dan weer een compensatie ontvangen, hetgeen niet evenwichtig is.

Nadelen zijn:

- mogelijke overbedeling bij voortijdig vertrek of ontslag; de compensatie wordt in één keer toegekend en mogelijk komt de actieve deelnemer in de pensioenregeling van de nieuwe werkgever in aanmerking voor een daar nog lopende compensatieregeling.
- nieuwe toetreders krijgen geen compensatie.

Gemeend wordt dat de nadelen minder zwaar wegen dan de voordelen van het in een keer toekennen van de compensatie.

Indien het beschikbare vermogen voor compensatie op grond van de in dit transitieplan opgenomen voorrangregels lager is dan het vermogen benodigd voor volledige toekenning van de compensatiestafel, wordt de compensatiestafel naar rato van het volgens de voorrangregels voor compensatie beschikbare vermogen toegekend.

Met het fonds is afgesproken dat als in de aanloop naar de transitie de dekkingsgraad onder een niveau van 120% terechtkomt, zij met het fonds in overleg zullen treden om zich te beraden over de voorrangregels en mogelijk nieuwe afspraken maken. In dit overleg zal dan ook het eventuele effect van een lagere rente aan de orde komen.

11. Voorrangsregels

De voorrangsregels bepalen – bij verschillende dekkingsgraden – welke transitiedoelstellingen voorrang hebben boven andere transitiedoelstellingen. Hoeveel vermogen er wordt gealloceerd naar de persoonlijke pensioenvermogens, de solidariteitsreserve en voor compensatie van de afschaffing van de doorsneesystematiek hangt immers af van de dekkingsgraad op het moment van transitie. Sociale Partners hebben samen met Provisum verschillende dekkingsgraden verkend, waarbij dit transitieplan volstaat en er dus geen nadere besluitvorming meer nodig is. In deze situaties kan het transitieplan onverkort worden uitgevoerd.

Het op het transitiemoment beschikbaar vermogen wordt in beginsel in de volgende prioritering verdeeld bij het invaren van het opgebouwd pensioen in het nieuwe pensioenstelsel:

Bij een dekkingsgraad van 100%: wordt voor het MVEV en de OR samen 2,0% aangewend. Dit zijn wettelijk verplichte onderdelen van een solidaire premieregeling die op een toereikend niveau moeten zijn. Voor de persoonlijke vermogens resteert dan 98%.

Overweging: voldoen aan de doelstelling om de wettelijk verplichte reserves MVEV en OR op het moment van transitie te vullen tot het benodigde niveau;

Er wordt minder dan de technische voorziening meegegeven aan de deelnemers. Voor pensioengerechtigden zou dit betekenen dat de reeds ingegane uitkering bij invaren verlaagd dient te worden. De Wtp biedt evenwel een aantal mogelijkheden om in dergelijke situaties een korting van de ingegane uitkeringen te voorkomen (o.a. projectierendement hoger vaststellen, vermogen herverdelen van de jongeren naar de ouderen). Partijen hebben in deze fase hierover nog geen keuze gemaakt en hebben afgesproken in het voorkomend geval met elkaar in overleg te treden over de ontstane situatie.

Bij een dekkingsgraad van 102%: wordt er voor MVEV en OR samen 2% toegewezen; er resteert voor de persoonlijke vermogens 100% van de voorziening voor pensioenverplichtingen.

Overweging: voldoen aan de doelstelling dat elke deelnemer op het moment van transitie ten minste de voorziening pensioenverplichtingen ontvangt. Dat betekent dat de gewenste aanvangshoogte van het pensioen tenminste gelijk is aan het huidige.

Bij een dekkingsgraad hoger dan 102%: er ontstaat ruimte om vermogen opzij te zetten voor compensatie en de inrichting van de solidariteitsreserve. De toewijzing gebeurt in de verhouding 1:1 totdat het gewenste niveau is bereikt van resp. 1,7% van de voorziening van de pensioenverplichtingen voor compensatie, waarna de solidariteitsreserve verder wordt gevuld tot 10% van het fondsvermogen. Voor het vervolg wordt voor compensatie het afgeronde percentage van 2% gehanteerd.

Overwegingen: Voldoen aan de doelstellingen:

- er wordt compensatie gegeven in geval van achteruitgang naar de nieuwe pensioenregeling voor de overgang naar een vlakke premie;
- er wordt gestreefd naar een zo bestendig mogelijke nominale uitkering met een uitzicht op een jaarlijkse verhoging en een relatief kleine kans op verlaging.

Bij de prioritering van de toewijzing van vermogen voor compensatie en solidariteitsreserve zijn de volgende overwegingen in aanmerking genomen:

- een achteruitgang in pensioen als gevolg van de afschaffing van de huidige premiesystematiek is min of meer een zekere achteruitgang. Deze achteruitgang wordt niet voor alle actieve deelnemers in dezelfde mate gecompenseerd door de voordelen van het nieuwe pensioenstelsel. De min of meer zekere achteruitgang geldt mogelijk niet voor de verlaging van de uitkeringen als gevolg van een te lage solidariteitsreserve. Bij een groei van de reserve door overrendement in combinatie met het spreidingsmechanisme kan een initiële achteruitgang van de uitkering nog goed gemaakt worden. Voor het draagvlak van de transitie en van de nieuwe pensioenregeling is de doelstelling van compensatie cruciaal.
- de vorming van de solidariteitsreserve wordt voor een groot deel betaald door de huidige oudere generatie. Zij hebben immers de hoogste aanspraken. Zij zullen verwachten dat bij het vaststellen van de voorrangregels adequate aandacht wordt besteed aan de vorming van de reserve. Een eventuele verlaging van de pensioenuitkering heeft een impact, die direct gevoeld wordt door de gepensioneerden. Deze groep deelnemers bestaat uit veelal financieel meer kwetsbare deelnemers met minder tijd en financiële correctiemogelijkheden om het opgelopen nadeel goed te maken. Dit doorgaans in tegenstelling tot de groep actieven die voor compensatie in aanmerking komen. Het is daarom belangrijk dat bij aanvang van de nieuwe regeling de solidariteitsreserve (gedeeltelijk) is gevuld, zodat de regeling ook bij aanvang de gewenste mate van solidariteit heeft. Voor het draagvlak van de transitie en van de nieuwe pensioenregeling is ook deze doelstelling cruciaal. Temeer daar in het verleden de uitkeringen altijd niet alleen nominaal op niveau gehouden konden worden, maar ook volledig zijn geïndexeerd.
- bij de start wordt de solidariteitsreserve zoveel mogelijk tot het maximum gevuld. Dat voorkomt dat in de toekomst overrendement voor verdere vulling moet zorgen tot het maximum, waardoor het overrendement volledig aan de deelnemers ten goede kan komen. Zolang de solidariteitsreserve het niveau van 10% nog niet heeft bereikt, zal de solidariteitsreserve immers jaarlijks gevuld worden met 10% van het positieve overrendement.

Geconcludeerd is dat er geen overtuigende beweegredenen zijn om te kiezen bij de voorrangverlening voor een van beide doelstellingen (voor beide is wat te zeggen). Daarom worden beiden in gelijke mate gevuld bij een dekkingsgraad boven de 102% tot de aangegeven maxima.

Bij een dekkingsgraad >114 %: wordt voor de MVEV en OR samen 2% en voor compensatie en de solidariteitsreserve vermogen afgezonderd tot het maximum van resp. 2% en 10%. Het resterend vermogen (overreserve) wordt gebruikt voor het toekennen van extra persoonlijk pensioenvermogen aan de deelnemers.

Samengevat:

Invaardekkingsgraden

Dekkingsgraad	MVEV en VOR	Compensatie	Solidariteitsreserve	Pers. Vermogens
100,0%	2,0%			98,0%
102,0%	2,0%			100,0%
104,0%	2,0%	1,0%	1,0%	100,0%
109,0%	2,0%	2,0%	5,0%	100,0%
114,0%	2,0%	2,0%	10,0%	100,0%
125,0%	2,0%	2,0%	10,0%	111,0%
145,0%	2,0%	2,0%	10,0%	131,0%

De genoemde verdeelregels zijn percentages van de dekkingsgraad of van het vermogen. Deze percentages kunnen daarom niet zomaar bij elkaar opgeteld worden om tot de uiteindelijk benodigde dekkingsgraad te komen. Als de dekkingsgraad of het vermogen hoger is dan 100%, dan is een percentage van een hogere dekkingsgraad of het hogere vermogen ook hoger (bijv. een percentage van 1% van een dekkingsgraad van 117% is 1,17% en niet 1%), De percentages van MVEV, OR en solidariteitsreserve zijn van toepassing op het totale vermogen. Bij een vermogen van 114% bedraagt het totaal van deze reserves 14% van 114% = 116%.

Bij de huidige dekkingsgraad op het moment van schrijven van het plan in combinatie met de 100% bescherming van het renterisico van de verplichtingen is een niveau van 114% zeer onwaarschijnlijk. Gezien de terugval van de dekkingsgraad vanaf het huidige niveau zal er dan sprake zijn van een bijzondere situatie. Overigens niet alleen voor Provisum, maar alle pensioenfondsen in Nederland. Met het fonds is afgesproken dat als de dekkingsgraad 120% wordt bereikt, zij met het fonds in overleg zullen treden om zich te beraden over de hiervoor vastgestelde voorrangregels en om mogelijk nieuwe afspraken maken. Bij de vaststelling van 120% is een marge van 4% in aanmerking genomen. Er is een bovengrens van 175% afgesproken.

Voor de verdeling van de overreserve is het volgende van belang.

Provisum heeft de volgende regelingen wat betreft indexatie:

- regelingen met een onvoorwaardelijke prijsindexatie tot een maximum van 3% voor alle aanspraken/rechten die zijn opgebouwd tot het jaar 2001. De indexatie boven de 3% is voorwaardelijk. Voor de onvoorwaardelijke indexatie is een voorziening getroffen als onderdeel van de voorziening voor pensioenverplichtingen ter grootte van 2% prijsinflatie waarbij rekening wordt gehouden met het ingroeipad.
- De hiervoor behandelde toedeling van de voorziening voor pensioenverplichtingen aan de persoonlijke vermogens (zie hiervoor) omvat derhalve ook dit deel van de voorziening (samen met de nominale rechten). De persoonlijke vermogens die betrekking hebben op de onvoorwaardelijk geïndexeerde pensioenen zijn aldus bij het invaren voor een inflatie van 2% (met ingroeipad) "geïndexeerd".
- regelingen met een voorwaardelijke indexatie van de aanspraken/rechten die zijn opgebouwd na het jaar 2000.
- Bij een inflatie tot 3% hebben de gegarandeerde rechten derhalve voorrang boven de rechten van de niet-gegarandeerde regelingen. Voor de niet-gegarandeerde rechten geldt de volgende staffel:
 - bij een dekkingsgraad < 110%, geen voorwaardelijke indexatie
 - bij een dekkingsgraad tussen 110% en 120%, een proportionele indexatie
 - bij een dekkingsgraad > 120%, volledige indexatie tot 3%
 - bij een dekkingsgraad > 120% wordt een gelijk percentage aan indexatie toegekend aan beide soorten regelingen.

In de praktijk is er nooit sprake geweest van een verschil in indexatie; het fonds heeft in het verleden altijd voor beide regelingen de rechten volledig kunnen indexeren. Gezien de hoge dekkingsgraad van het fonds zullen deelnemers met de niet-gegarandeerde rechten redelijkerwijs verwachten dat dit ook het geval zal zijn in de toekomst. Neemt niet weg dat er ook scenario's mogelijk zijn waarin dat niet het geval zal zijn, hoewel het bestuur van Provisum dit niet heel waarschijnlijk acht.

Het bestuur van Provisum meent daarom dat het redelijk en billijk is om de overreserve op dezelfde wijze toe te delen aan de deelnemers met voorwaardelijke en onvoorwaardelijke rechten en wel op

basis van de standaardmethode met 10 jaar spreiden. De methode wordt toegepast op de "nominale" bedragen van de voorziening voor pensioenverplichtingen, dat is exclusief de in de voorziening opgenomen verplichting inzake de indexatiegarantie. Er wordt echter aan de persoonlijke vermogens van de deelnemers met een onvoorwaardelijk indexatie een additionele vergoeding toegekend die gebaseerd is op het verschil in verwachte waarde van gegarandeerde en niet gegarandeerde rechten en aanspraken. Deze waarde kan bepaald worden op basis van het gemiddelde verschil tussen de onvoorwaardelijke en de voorwaardelijke indexatie over alle scenario's (waarbij in veel scenario's er geen verschil is). De omvang is afhankelijk van de dekkingsgraad en bedraagt bij 143% ca. 0,5% van de voorziening voor pensioenverplichtingen. Deze additionele vergoeding wordt echter alleen toegekend als de toegekende verhoging zonder deze additionele vergoeding gelijk is aan die voor deelnemers van dezelfde leeftijd met voorwaardelijke indexatie.

De standaardmethode is wettelijk de default methode en is relatief een stuk eenvoudiger qua berekening dan de VBA-methode. Deze methode is een econometrische methode om pensioenaanspraken te waarderen en is complex. De VBA-methode stelt een fonds in staat om alle specifieke karakteristieken van de bestaande regelingen mee te wegen. Het nadeel van de methode is de grote afhankelijkheid van het gebruikte econometrische model, waarbij de modelonzekerheid groter wordt naarmate de te waarderen uitkeringen verder in de toekomst liggen.

Omdat de Sociale Partners de deelnemers met een voorwaardelijke en onvoorwaardelijke regeling zoveel mogelijk gelijk willen behandelen, maar ook recht willen doen aan de rechten die de deelnemers in de onvoorwaardelijke regeling hebben opgebouwd ontstaan er verschillen bij het vaststellen van de verhoging van kapitalen waardoor de hierboven beschreven invaarmethodiek afwijkt van de standaardmethode voor invaren. Sociale partners verzoeken het fonds om de voorgestelde invaarmethodiek te toetsen aan de hand van de VBA methodiek. Deze methode stelt additionele vereisten aan de invaarmethodiek waaraan fondsen moeten voldoen als de standaardmethode niet 1-op-1 wordt gevolgd.

Het spreiden houdt in dat de contante waarde wordt vastgesteld van het door middel van toeslagverlening uitdelen van het overschot over een periode van 10 jaar. Deze contante waarde wordt echter wel eenmalig en onvoorwaardelijk toegevoegd aan de persoonlijke pensioenvermogens van de deelnemers. Er is dus geen sprake van een gespreide toevoeging van het overschot in de tijd. Bij de standaardregel worden de verhoog- en verlaagregels van het huidig financieel toetsingskader benaderd door een tekort of overschot in een spreidingstermijn van 10 jaar (default) toe te delen aan iedereen in het deelnemersbestand. De werking is als volgt: voor pensioenen die na 10 jaar of langer tot uitkering komen, wordt aangenomen dat een volledige verhoging of verlaging wordt toegepast. Voor pensioenen die gedurende deze 10 jaar ingaan of uitkeringen die al zijn ingegaan, wordt verondersteld dat de verhoging of verlaging gespreid wordt toegepast over 10 jaar. Door deze spreidingsmethode wordt voor oudere deelnemers met pensioenen die gedurende de spreidingstermijn van tien jaar ingaan of met uitkeringen die al zijn ingegaan, rekening gehouden met de meer geleidelijke toekomstbestendige verhoging van de pensioenen in het huidige pensioensysteem. Deze deelnemers zien dit terug in een procentueel lagere toerekening van het beschikbare vermogen. Van de spreiding van 10 jaar kan gemotiveerd afgeweken worden als dat leidt tot onevenwichtigheid. Een verkorting van de periode leidt tot een verschuiving van de verdeling van de overreserve van jongeren naar ouderen. Dit kan bijvoorbeeld een reden zijn voor fondsen met indexatieachterstand en met een lage dekkingsgraad om ervoor te kiezen om de termijn te verkorten. Dit speelt echter niet voor Provisum. Daarnaast wordt gestart met een robuuste solidariteitsreserve ten gunste van de ouderen, waaraan ook de jongeren bijdragen. De Sociale Partners kunnen zich derhalve ook goed vinden in de keuze voor het 10 jaar spreiden.

12. Effecten van de wijziging van de pensioentransitie (transitie-effecten)

12.1. Inleiding

De effecten van de wijziging van de pensioenregeling voor de opgebouwde pensioenrechten zijn kwalitatief en kwantitatief inzichtelijk gemaakt. In de wet is bepaald dat voor het berekenen van de transitie-effecten in ieder geval de maatstaven verwachte pensioenuitkeringen en netto profijt worden gebruikt. Naast de wettelijke verplichte onderdelen is in het vervolg ook het verwachte verschil in UPO bedragen vóór en ná de transitie (als communicatietoets) en de vervangingsratio inzichtelijk gemaakt.

12.2. Verwachte pensioenuitkeringen

Algemeen

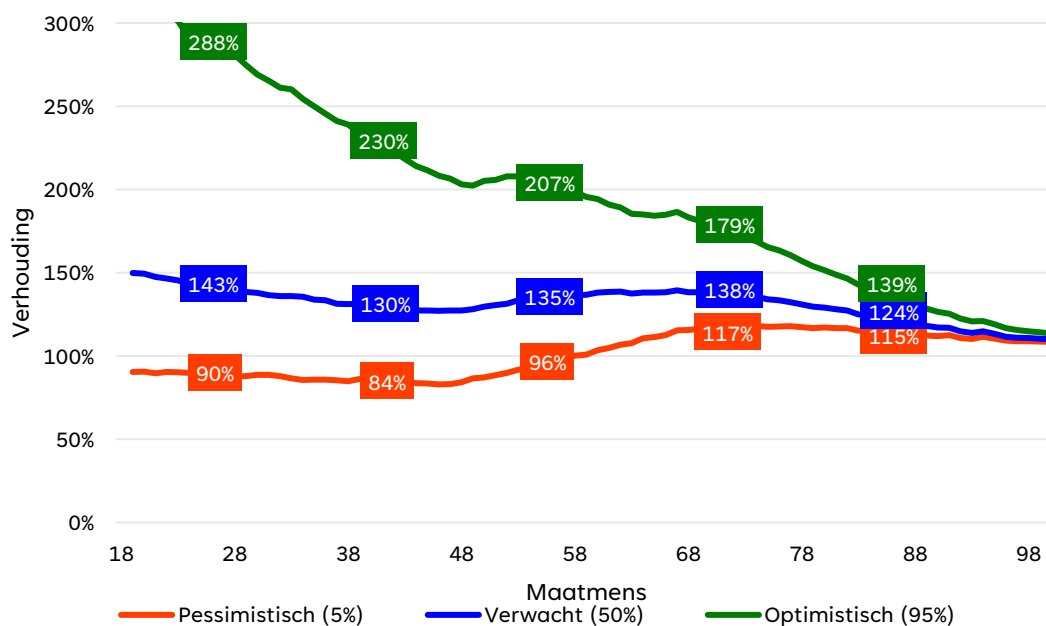
De berekeningen van de verwachte uitkeringen zijn gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- In lijn met de wetgeving wordt de P-scenarioset (verwachte uitkeringen) van DNB gebruikt (Q1.2024).
- Er wordt uitgegaan van de dekkingsgraad van 143% per 31.12.2023 (de (voorlopige) actuele dekkingsgraad per 31.12.2024 is 146%).
- De berekeningen sluiten aan bij de beoogde invulling van de nieuwe regeling. Zo wordt rekening gehouden met de voorgenomen vormgeving van de life cycles, compensatie, solidariteitsreserve, de collectieve uitkeringsfase met 3 jaar spreiding, de voorrangregels bij diverse dekkingsgraden en het gebruik van de standaardregel bij invaren met 10 jaar spreiding, waarbij minimaal de voorziening inclusief indexatiegarantie wordt toegekend. In bijlage 2 zijn de aannames en veronderstellingen opgenomen die aan de berekeningen ten grondslag liggen.
- In de berekeningen wordt uitgegaan van een ouderdomspensioen op 67 jaar. Het partnerpensioen na pensionering is te vergelijken met een verlenging van de uitkering van het ouderdomspensioen. Het meenemen hiervan leidt daarom niet tot een ander beeld. Er is afgezien van het modelleren hiervan. Risicoproducten (zoals partnerpensioen voor pensionering) zijn niet geschikt om te vergelijken door middel van een scenario doorrekening.
- Er wordt gekeken naar de verwachte reële pensioenuitkeringen over de gehele uitkeringsperiode. De uitkeringshoogte wordt berekend door de verwachte uitkering te middelen over de uitkeringsperiode. Hierbij worden de uitkeringsjaren gewogen op basis van overlevingskansen. Per leeftijdscohort wordt de uitkomst voor de gemiddelde deelnemer van dat leeftijdscohort getoond; de vergelijking op individueel niveau (dus qua uitkomst van de individuele deelnemer binnen zijn leeftijdscohort) kan anders uitpakken.
- De uitkomsten zijn bezien vanuit drie scenario's:
 - het pessimistische scenario, 5% van alle uitkomsten zijn lager en dus 95% van alle uitkomsten hoger dan de hierbij behorende uitkomst
 - in het verwachte scenario, 50% van alle uitkomsten zijn lager en dus 50% van alle uitkomsten hoger dan de hierbij behorende uitkomst
 - in het optimistische scenario, 95% van alle uitkomsten zijn lager en dus 5% van alle uitkomsten hoger dan de hierbij behorende uitkomst.

De hiernavolgende grafieken laten de verhouding zien tussen de verwachte pensioenuitkeringen in het nieuwe stelsel gedeeld door de verwachte pensioenuitkeringen in het huidige stelsel. Met deze vergelijking wordt duidelijk gemaakt wat de verandering van de nieuwe regeling is ten opzichte van de bestaande regeling. Bij een percentage hoger dan 100% wordt in het nieuwe pensioenstelsel over de uitkeringsperiode gemiddeld méér pensioen ontvangen dan in het huidige pensioenstelsel. Beneden de 100% pakt de nieuwe regeling slechter uit dan de bestaande. Op de horizontale as worden de leeftijdscohorten weergegeven en op de verticale as wordt de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkeringen in het nieuwe en in het huidige pensioenstelsel weergegeven.

De grafieken laten de effecten zien voor de B-regeling gecombineerd voor deelnemers met en zonder een gegarandeerde indexatie. Er worden vanaf 2001 geen nieuwe onvoorwaardelijke geïndexeerde aanspraken meer opgebouwd.

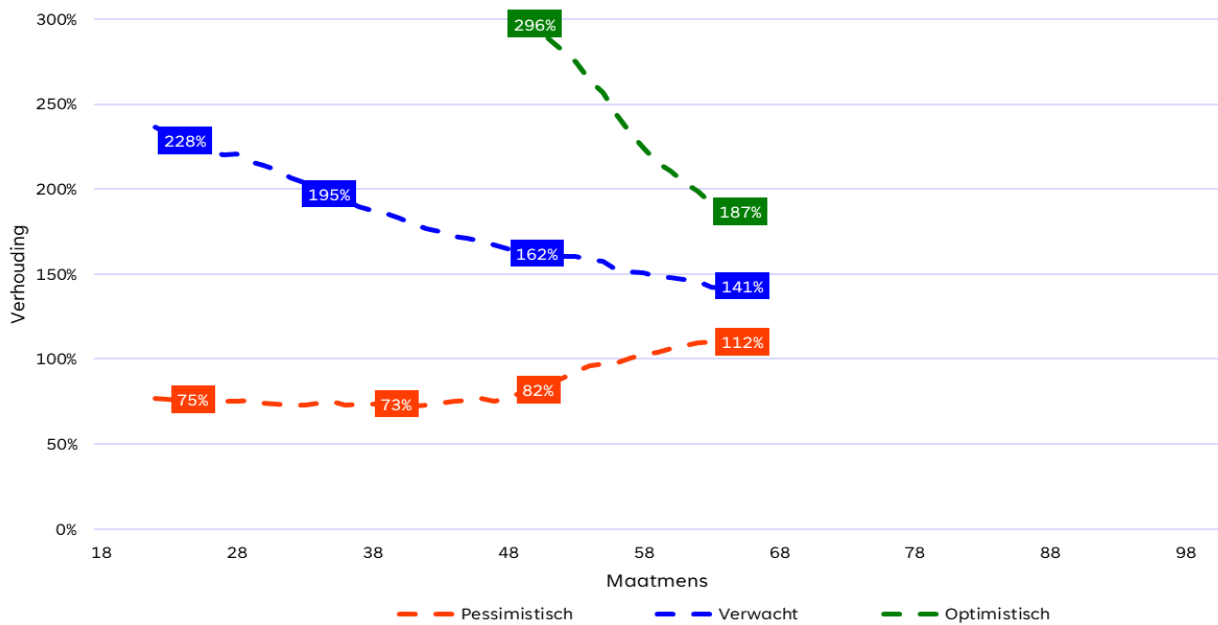
Actieven en gepensioneerden

In het optimistische scenario (groen) gaan de actieven en gepensioneerden er fors op vooruit in het nieuwe stelsel. In deze scenario's gaat het goed met de economie en wordt er veel rendement behaald. Wel blijkt uit de uitkomsten van het pessimistische- en verwachte scenario dat de volatiliteit toeneemt. In het nieuwe stelsel wordt het pensioen gevoeliger voor economische ontwikkelingen in combinatie met het hogere risicoprofiel m.n. voor jongere deelnemers. In het pessimistische scenario liggen de verwachte uitkeringen beneden de 100% tot ca. 60 jaar.

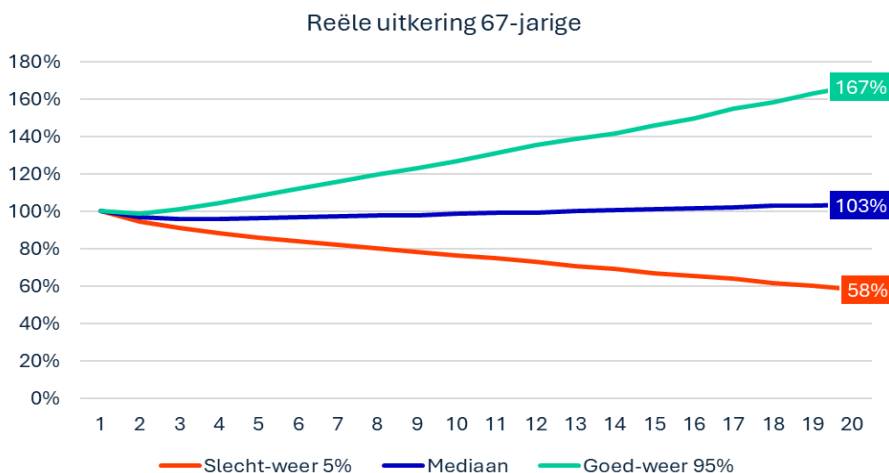
Daarna gaan de deelnemers er in dit pessimistische scenario zelfs op vooruit. Voor de gepensioneerden is dit mede het gevolg van de bescherming door de nieuwe solidariteitsreserve. In het verwachte scenario gaat iedereen erop vooruit. Een belangrijke reden is dat op het moment van invaren de overreserve aan de persoonlijke vermogens wordt toegewezen. Hier tegenover groeit in het huidige systeem weliswaar het vermogen van het fonds en stijgt de dekkingsgraad door positieve rendementen, maar kan dit vermogen niet volledig uitgedeeld worden (anders dan door het verlenen van indexatie). Dit leidt tot (zeer) hoge dekkingsgraden en dus tot (zeer) hoge vermogensbuffers. In het nieuwe stelsel worden de positieve rendementen direct toebedeeld aan de persoonlijke pensioenvermogens. In het huidige stelsel kan vanwege de hoge dekkingsgraad altijd worden geïndexeerd, ondanks mindere economische tijden die wel direct doorwerken in de beleggingsresultaten bij de nieuwe regeling. Op de langere termijn corrigeert dit effect zichzelf, aangezien risico nemen loont in de nieuwe regeling met de life cycles.

Slapers

Ook de slapers gaan er in de mediaan fors op vooruit. De uitkomsten zijn in alle scenario's extremer dan die van de actieven. De life cycles zijn weliswaar voor beide groepen hetzelfde, maar de verwachte uitkeringen van de slapers worden niet gedempt door de pensioenpremies die jaarlijks tot pensionering in de persoonlijke vermogens worden gestort. Bij slapers is die opbouw er uiteraard niet binnen Provisum, maar mogelijk wel bij een ander pensioenfonds als gevolg van wijziging van werkgever. Indien er dan sprake is van een gelijkwaardige pensioenregeling zal de optelsom van verwachte pensioenresultaten bij benadering vergelijkbaar kunnen zijn met de situatie alsof de pensioenregeling bij het fonds zou zijn voortgezet. Voor deze groep deelnemers geldt voorts dat zij niet gecompenseerd worden voor de overgang naar de vlakke premie. Opgemerkt wordt dat de gewezen deelnemers veelal relatief minder rechten hebben opgebouwd waardoor de verschillen in pensioenresultaat, ondanks dat ze procentueel groot zijn in absolute waarden veelal beperkt in omvang zijn.

Ontwikkeling verwachte uitkeringen van pensioengerechtigden

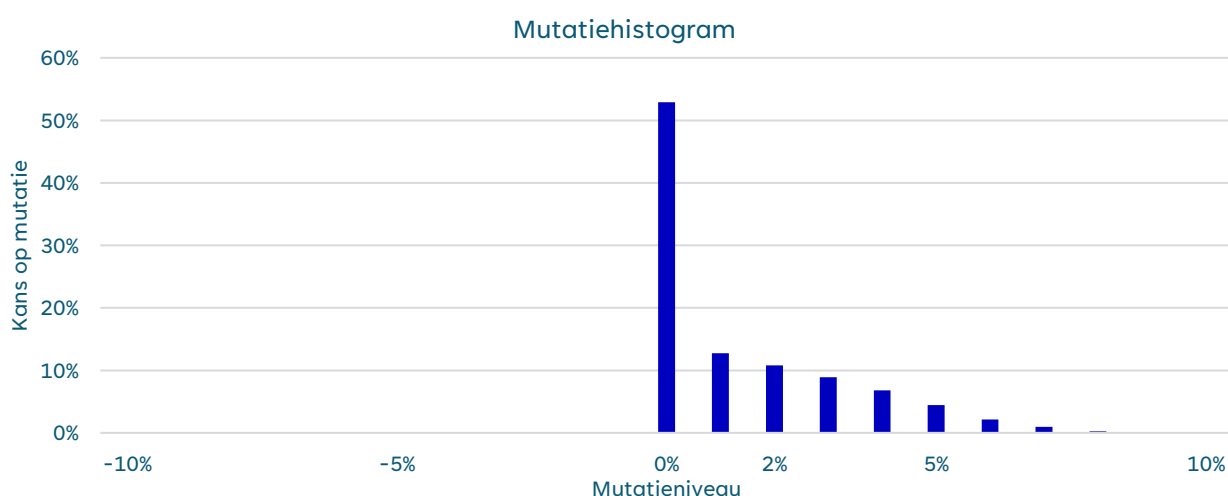

Deze grafiek laat zien dat in het mediane scenario de reële uitkering op niveau blijft, waarmee de koopkracht wordt behouden. Bij het 100% startpunt dient bedacht te worden dat dit niveau ruim boven dat van de uitkering onder FTK ligt door de toedeling van de overreserve aan de persoonlijke vermogens. In het slecht weer scenario zijn de vooruitzichten aanzienlijk somberder.

Een goede start is essentieel voor het draagvlak van de gepensioneerden: de kans op verlagen in de eerste drie jaar in de nieuwe regeling is vanwege de initiële vulling van de solidariteitsreserve met 10% nagenoeg 0%.

Kans op korten in de eerste drie jaar

In onderstaande grafiek wordt de kans op en mate van mutaties van de nominale pensioenuitkering in de eerste 3 jaar weergegeven. De kans op negatieve mutaties (kortingen) is 0,0% over de eerste 3 jaar na invaren en 1,7% over de eerste 20 jaar na invaren. De kans op een mutatie van 0% is groot doordat de solidariteitsreserve de uitkeringen aanvult wanneer er een negatieve mutatie plaats zou vinden.

12.3. Netto profijt

Algemeen

Het netto profijt is het verschil tussen de waarde van de te verwachten toekomstige pensioenuitkeringen en de waarde van de toekomstige premie-inleg. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de opgebouwde pensioenaanspraken, maar ook naar de in de toekomst nog op te bouwen pensioenaanspraken. Hierbij worden alle toekomstige scenario's gewogen tot 1 kengetal per leeftijdscohort.

Hierbij wordt uitgegaan van de Q-set Q1.2024 van DNB. Deze set gaat uit van een risicovrije waardering: er wordt verondersteld dat het beleggen in aandelen, zakelijke waarden, niet meer rendement oplevert dan het beleggen in risicovrije producten. De overige uitgangspunten zijn identiek aan die van de berekening van de verwachte pensioenuitkering. Netto profijt is een zero sum game en toont de eventuele herverdelingseffecten.

In de onderstaande grafieken wordt het verschil getoond tussen het netto profijt van de nieuwe pensioenregeling en het netto profijt van de huidige regeling, uitgedrukt in de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen van de huidige pensioenregeling. Wanneer het netto profijt van het nieuwe stelsel hoger is dan het huidige stelsel, ontvangen deelnemers meer uitkering voor hun

betaalde premie in het nieuwe stelsel dan in het huidige stelsel (>0%). Bij een percentage lager dan 0% pakt het netto profijt van de nieuwe regeling slechter uit dan in de bestaande regeling.

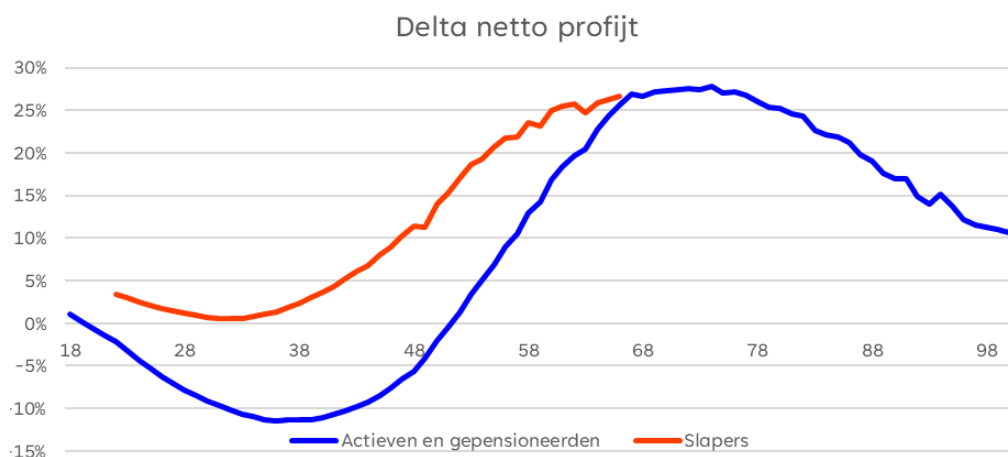
Op de horizontale as van de onderstaande grafieken worden de leeftijden getoond en op de verticale as het verschil in netto profijt tussen de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling.

De berekeningen sluiten aan bij de beoogde invulling van de nieuwe regeling. Zo wordt rekening gehouden met de voorgenomen vormgeving van de life cycles, compensatie, solidariteitsreserve, de collectieve uitkeringsfase met 3 jaar spreiding, de voorrangregels bij de diverse dekkingsgraden en de beoogde verdeling van het vermogen.

De netto profijtanalyses geven andere inzichten dan de verwachte pensioenuitkeringen. Verschillende effecten spelen hierbij een rol:

- De verhouding van verwachte uitkeringen kijkt alleen naar de hoogte van de uitkeringen. Niet naar de prijs die hiervoor betaald wordt (premie).
- In de netto profijtberekeningen wordt uitgegaan van een risicovrije waardering. Er wordt geen extra rendement op aandelen gemaakt ten opzichte van risicovrije producten. Dit is het belangrijkste verschil met de berekeningen die ten grondslag liggen aan de verwachte pensioenuitkeringen.
- Doordat er geen overrendement is in de risicovrije scenarioset komen andere effecten, zoals premie en startkapitaal, meer naar voren.
- Bij de transitie wordt (afhankelijk van de dekkingsgraad op het moment van transitie) het persoonlijk pensioenvermogen eenmalig verhoogd.
- In het nieuwe pensioenstelsel vindt minder buffervorming plaats.

De Sociale Partners zijn van mening dat de interpretatie van de netto profijt effecten met enige terughoudendheid moet worden uitgevoerd, omdat de methodiek achter netto profijt complex en erg afhankelijk is van de onderliggende scenarioset. Naar de mening van de Sociale Partners geeft de verwachte pensioenuitkering meer inzicht in het te verwachten pensioen dan netto profijt gezien de karakteristieken van de berekening. Het verwachte pensioen komt bovendien in grote lijnen overeen met hetgeen via de uniforme pensioenoverzichten gecommuniceerd zal worden aan deelnemers. Voorts past de complexiteit van het begrip netto profijt bepaald niet in de heldere en begrijpelijke communicatie in het kader van de transitie die de Sociale Partners voor ogen hebben. Om deze redenen wordt door de Sociale Partners aan de uitkomst van het netto-profijt een minder zwaar gewicht toegekend.

Voor de actieven geldt dat wanneer het netto profijt van het nieuwe stelsel hoger is dan in het huidige stelsel, de deelnemers meer uitkering voor hun betaalde premie in het nieuwe stelsel ontvangen dan in het huidige stelsel en omgekeerd.

Voor actieve deelnemers tot circa 50-jaar is het delta netto profijt effect negatief. Dit komt omdat - als er geen rendement op aandelen wordt gemaakt in het nieuwe pensioenstelsel - er geen verhoging van het pensioen plaatsvindt. In het huidige stelsel is (en blijft) de dekkingsgraad van het fonds hoog (door rentestijging en verhouding premie/uitkering), waardoor er (in het gemiddelde scenario) geïndexeerd kan worden. Dit voordeel valt weg bij de transitie naar de nieuwe regeling en werkt daarmee negatief uit in het netto profijt van de (in het bijzonder jonge) actieve deelnemers. In de risico neutrale wereld hebben deze deelnemers meer 'profijt' van een langdurige jaarlijkse indexatie in plaats van een eenmalige verhoging aan het begin als gevolg van de overgang naar het nieuwe stelsel. De hoge dekkingsgraad van Provisum werkt hierdoor negatief uit in deze berekening van netto profijt. Bij een lagere dekkingsgraad wordt het negatieve verschil kleiner.

Een andere reden is, dat wanneer het langdurig economisch tegenzit, de actieven in de nieuwe regeling een lager pensioen krijgen dan in de huidige regeling. In de netto-profijt berekeningen wordt dit risico relatief zwaar gewogen, waardoor het netto-profijt van actieven onder nul uitkomt. Naarmate de leeftijdscohorten oplopen, verbetert het netto profijt omdat de uitdeling van de overreserve gegeven de relatieve omvang ervan een toenemend positief effect heeft ten opzichte van het voordeel van de indexatie in de huidige regeling.

Voor (jong-) gepensioneerden is de netto profijt verbetering groter. Voor hen zijn de voordelen van eerder en meer kunnen uitdelen in combinatie met de werking van de solidariteitsreserve het duidelijkst zichtbaar.

Voor de slapers is het netto profijt door het ontbreken van toekomstige opbouw beter dan voor vergelijkbare actieve deelnemers. In de praktijk zal het vaak zo zijn dat een gewezen deelnemer verder pensioen opbouwt bij een nieuwe werkgever. Indien deze nieuwe opbouw zou worden meegenomen, zal het netto profijt effect voor een gewezen deelnemer mogelijk meer vergelijkbaar zijn met dat voor een actieve deelnemer.

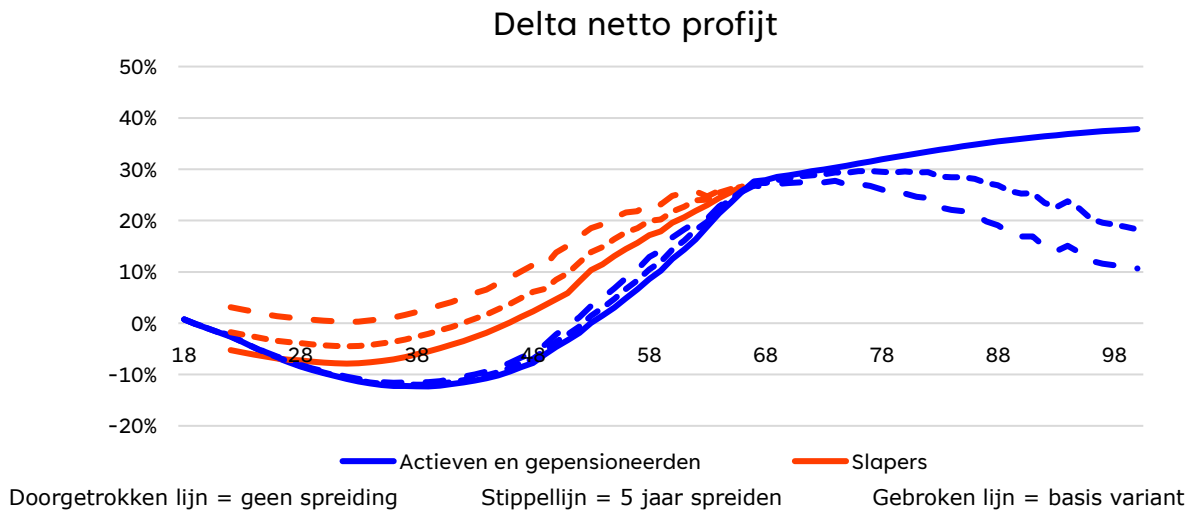
Spreiden

Omdat het startkapitaal een belangrijkere rol speelt bij het bepalen van de risico neutrale uitkering dan bij het bepalen van de verwachte reële uitkering, is het delta netto profijt een goede maatstaf om de effecten van de invaarbesluiten inzichtelijk te maken, bijvoorbeeld de spreidingstermijn bij invaren.

Er zijn diverse varianten onderzocht voor het uitdelen van de overreserve. Er is gekozen voor de variant waarbij de overreserve verdeeld wordt op basis van de standaardmethode met de spreidingsperiode van 10 jaar. In onderstaand figuur wordt de wettelijke default periode van 10 jaar vergeleken met een termijn van 1 jaar (volledig naar rato uitdelen) en 5 jaar. Hieruit blijkt dat een verkorting van de spreidingsperiode ten nadele werkt van de actieve deelnemers en ten gunste van de gepensioneerden.

In de onderstaande grafieken is weergegeven wat de effecten op het netto profijt zijn van verschillende spreidingstermijnen. Met de spreidingstermijn kunnen de netto profijteffecten verschoven worden van gepensioneerden naar actieven en slapers. Het effect voor gepensioneerden is relatief groter dan voor jongeren. Het startkapitaal is de belangrijkste component bij het vaststellen van de uitkering van gepensioneerden in het nieuwe stelsel. Jongere actieven betalen premie waardoor het startkapitaal voor hen een minder grote rol speelt. Om deze reden zijn effecten bij slapers ook groter dan bij actieve deelnemers van dezelfde leeftijd.

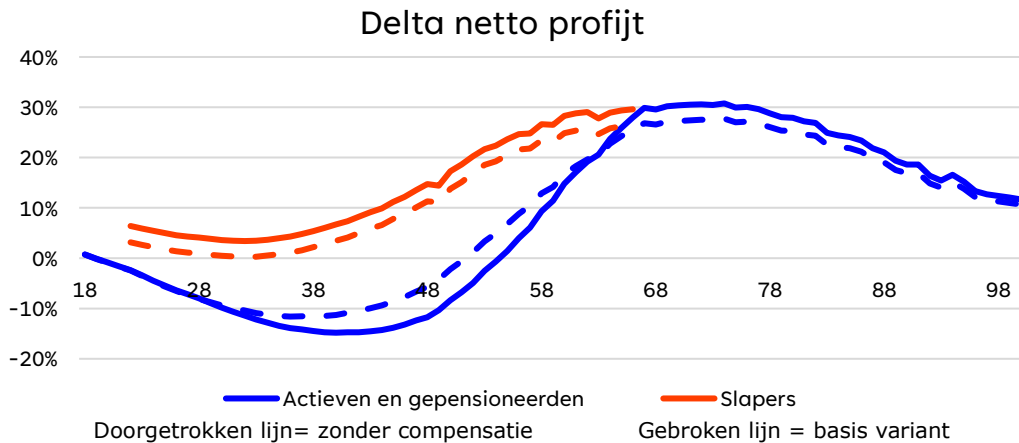
Een langere spreidingstermijn verkleint de verschillen tussen groepen en draagt daarmee bij aan de doelstelling van een meer evenwichtige verdeling van de toekomstige delta netto profijt effecten.

Compensatie effecten

De Sociale Partners wensen de actieve deelnemers die nadeel ondervinden van de overgang van de progressieve premie naar de vlakke premie te compenseren ten laste van het vermogen van het fonds.

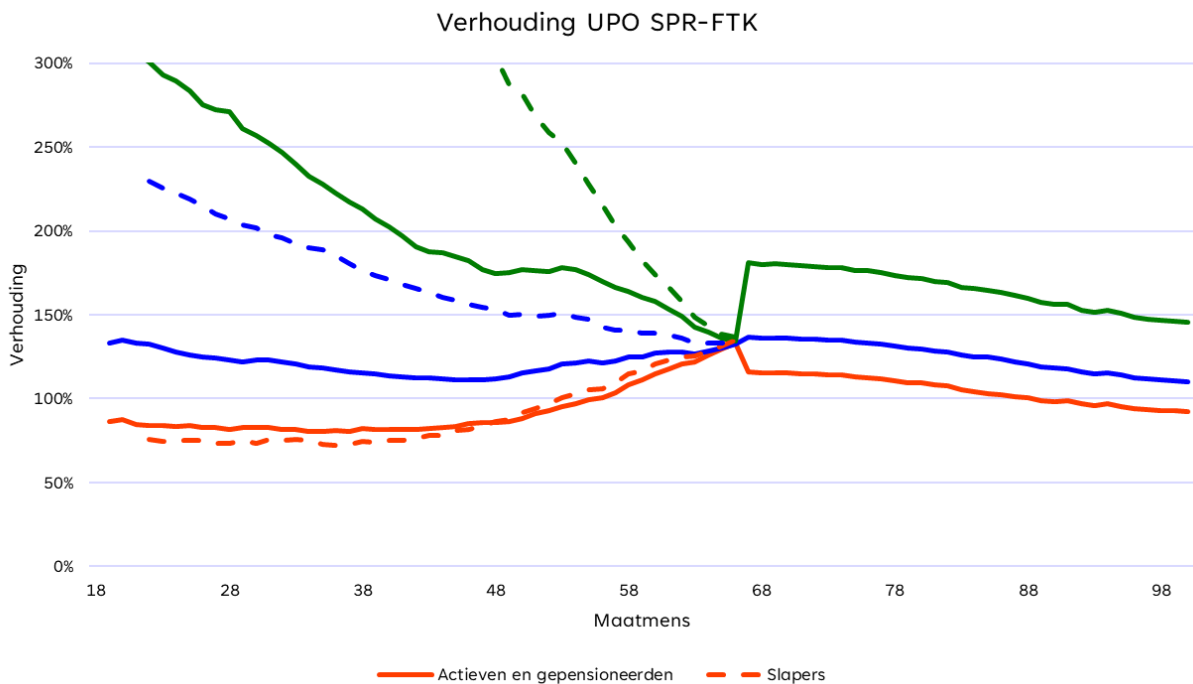
In de onderstaande grafiek is weergegeven wat de effecten op het netto profijt van de compensatie zijn. Met de compensatieregeling verschuiven de netto profijteffecten van gepensioneerden (en in mindere mate van slapers) naar de actieven. Dit draagt bij aan de evenwichtigheid omdat de verschillen binnen de populatie worden verkleind.

12.4. UPO

Bij de beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel hanteren de Sociale Partners ook de vergelijking van de UPO-bedragen, m.n. als communicatietoets. De methodiek voor het bepalen van de UPO-bedragen wordt voorgeschreven door DNB. Er worden geen carrièrekansen meegerekend en daarnaast is de looninflatie gelijk aan de prijsinflatie. Het UPO-bedrag voor niet-gepensioneerden is het bedrag op de pensioendatum. Het UPO-bedrag voor pensioengerechtigden vergelijkt het pensioen over 10 jaar.

Bij een percentage van 100% of hoger is het UPO-bedrag in het nieuwe pensioenstelsel hoger dan in het huidige pensioenstelsel in mediaan, slecht en goed weer. De percentages zijn gebaseerd op bruto reële bedragen, exclusief AOW.

Bij de vergelijking van de UPO-uitkomsten in de bestaande- en de nieuwe regeling blijkt dat in de mediaan alle deelnemers erop vooruit gaan. In het goed weer scenario resulteren extreem grote verbeteringen voor de jongere deelnemers en slapers. Hieraan zal in de communicatie de nodige aandacht gegeven worden. In het slecht weer scenario zijn de uitkomsten vergelijkbaar met die eerder getoond voor de verwachte uitkeringen: een achteruitgang voor de deelnemers tot ca. 55 jaar en daarna een verbetering.

12.5. Vervangingsratio

De vervangingsratio is de maatstaf waarin de ambitie van de Sociale Partners wordt uitgedrukt. De vervangingsratio is het verwachte pensioeninkomen incl. AOW gedeeld door het inkomen voor pensioering. Bij de beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel hanteren de Sociale Partners de vergelijking van de vervangingsratio als een van de primaire maatstaven.

In de huidige pensioenregeling is sprake van een pensioenambitie die overeenkomt met ca. 70% van het gemiddelde geïndexeerde middelloon voor een 21-jarige deelnemer op basis van volledige deelname en uitgaande van 46 deelnemersjaren. Onder de nieuwe regeling is de pensioenambitie eveneens een vervangingsratio van 70%. Uit berekeningen blijkt dat deze ambitie wordt gehaald met een kans van ca. 80%.

12.6. Varianties van dekingsgraden rentes

Inleiding

Gedurende de periode tussen de oplevering van het transitieplan en het moment van daadwerkelijk invaren kunnen zich ontwikkelingen voordoen, die effect hebben op de financiële situatie van het fonds op het invaarmoment. Wettelijk is bepaald dat Sociale Partners toetsen of de transitie in

andere omstandigheden evenwichtig kan plaatsvinden. Om de hoge dekkingsgraad te beschermen heeft het bestuur in 2024 besloten om de renteafdekking van de pensioenverplichtingen te verhogen naar 100% tot het moment van invaren. Bij de besluitvorming hierover is de volgende grid gehanteerd voor de risicoanalyse van de dekkingsgraad. Hierbij is uitgegaan van een dekkingsgraad van 145% (de dekkingsgraad van de berekeningen van het transitieplan is 143%).

		Aandelen								
		-40%	-30%	-20%	-10%	0%	10%	20%	30%	40%
Rente	-2,0%	121%	124%	127%	130%	134%	137%	140%	143%	147%
	-1,5%	122%	126%	129%	133%	136%	140%	143%	147%	150%
	-1,0%	124%	128%	131%	135%	139%	143%	147%	150%	154%
	-0,5%	126%	130%	134%	138%	142%	146%	150%	154%	158%
	0,0%	127%	132%	136%	140%	145%	149%	153%	158%	162%
	0,5%	129%	134%	138%	143%	148%	152%	157%	161%	166%
	1,0%	131%	136%	141%	146%	150%	155%	160%	165%	170%
	1,5%	133%	138%	143%	148%	153%	159%	164%	169%	174%
	2,0%	134%	140%	145%	151%	156%	162%	167%	173%	178%

Bij een rentedaling van 2% zal de dekkingsgraad dalen naar 134%. In combinatie met bijvoorbeeld een waardedaling van aandelen van 20% komt de dekkingsgraad uit op 127%. Een dergelijke ontwikkeling (en nog slechter) van de financiële markten is niet onmogelijk, maar wanneer dit zich voordoet, zal "Pensioenfonds Nederland" sowieso niet kunnen invaren gezien de slechte dekkingsgraden van de pensioenfondsen. Bij een dekkingsgraad van 116% van Provisum is er geen overreserve beschikbaar, omdat de reserve van het fonds dan nodig is voor de financiering van de reserves (MVEV, OR en solidariteitsreserve) en compensatie. Sociale Partners hebben met het fonds afgesproken dat zij bij een dekkingsgraad van 120% (een veiligheidsmarge van 4%) met het fonds in overleg zullen treden om zich te beraden over de vastgestelde voorrangregels en om mogelijk nieuwe afspraken te maken.

Rente plus en min 1%

Overigens blijkt uit de onderstaande tabellen dat de effecten van een één procentpunt variatie van de rente op de verwachte uitkeringen en netto profijt een beperkt effect te hebben voor de actieven en gepensioneerden. Voor de slapers zijn effecten groter.

Rente-effecten verwachte pensioenuitkeringen, mediaan scenario, plus 1%, min 1%													
Cohorten	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85
Actieven en gepensioneerden													
Basis	149%	143%	138%	134%	130%	127%	130%	135%	138%	138%	138%	134%	129%
Plus 1%	154%	145%	139%	135%	130%	126%	126%	130%	136%	137%	137%	133%	128%
Min 1%	147%	143%	140%	138%	135%	133%	137%	142%	142%	139%	139%	135%	130%
Slapers													
Basis	228%	214%	195%	183%	171%	162%	158%	148%	141%				
Plus 1%	150%	147%	141%	138%	136%	136%	140%	141%	139%				
Min 1%	349%	314%	273%	242%	217%	195%	178%	156%	142%				

Delta netto profijt, mediaan scenario, plus 1%, min 1%													
Cohorten	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85
Actieven en gepensioneerden													
Basis	-5,6%	-9,4%	-11,5%	-11,3%	-8,6%	-2,2%	6,8%	16,7%	24,3%	27,3%	27,0%	25,3%	21,8%
Plus 1%	-6,1%	-9,8%	-11,4%	-10,5%	-7,2%	-0,5%	8,3%	18,2%	24,8%	27,5%	27,3%	25,7%	22,2%
Min 1%	-2,8%	-7,0%	-9,7%	-10,0%	-7,9%	-1,4%	7,6%	17,1%	24,8%	27,7%	27,1%	25,1%	21,6%
Slapers													
Basis	1,8%	0,5%	0,8%	3,5%	7,8%	13,8%	20,6%	24,8%	26,2%				
Plus 1%	-14,6%	-13,4%	-10,8%	-6,1%	0,2%	8,2%	17,0%	23,2%	26,0%				
Min 1%	25,1%	19,7%	16,6%	16,3%	18,1%	21,6%	25,9%	27,8%	27,5%				

Dekkingsgraad 120% en 175%

Bij een andere dekkinggraad dan de 143%, die voor de transitieberekeningen is gehanteerd, veranderen de invaarberekeningen en daarmee de uitkomsten. In de volgende tabellen worden aangegeven wat de verwachte uitkeringen en netto profijt zijn bij een dekkinggraad van 120% en 175%.

Dekkingsgraad verwachte pensioenuitkeringen, mediaan scenario, basis, 120% en 175%													
Cohorten	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85
Actieven en gepensioneerden													
Basis	149%	143%	138%	134%	130%	127%	130%	135%	138%	138%	138%	134%	129%
120%	152%	143%	136%	131%	126%	120%	119%	119%	117%	114%	115%	113%	110%
175%	148%	143%	139%	137%	135%	134%	141%	154%	166%	169%	170%	163%	155%
Slapers													
Basis	228%	214%	195%	183%	171%	162%	158%	148%	141%				
120%	168%	157%	143%	134%	124%	118%	123%	121%	117%				
175%	286%	270%	247%	231%	217%	205%	197%	186%	174%				

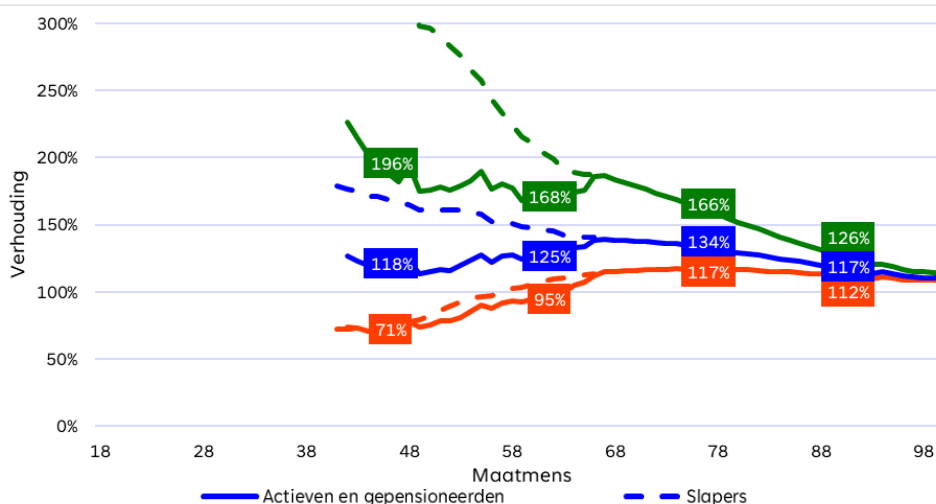
Delta netto profijt, basis, 120% en 175%													
Cohorten	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85
Actieven en gepensioneerden													
Basis	-5,6%	-9,4%	-11,5%	-11,3%	-8,6%	-2,2%	6,8%	16,7%	24,3%	27,3%	27,0%	25,3%	21,8%
120%	1,7%	-2,0%	-4,3%	-4,8%	-3,7%	0,0%	4,3%	8,1%	10,7%	12,2%	11,1%	10,2%	10,9%
175%	-14,8%	-18,4%	-19,9%	-18,5%	-14,0%	-4,2%	11,8%	31,2%	44,9%	50,9%	50,6%	47,6%	41,4%
Slapers													
Basis	1,8%	0,5%	0,8%	3,5%	7,8%	13,8%	20,6%	24,8%	26,2%				
120%	-12,1%	-13,8%	-14,2%	-12,8%	-10,2%	-6,5%	5,0%	11,7%	13,1%				
175%	6,9%	6,7%	8,5%	13,1%	19,8%	28,9%	38,2%	46,2%	48,5%				

De Sociale Partners van mening dat de transitie bij een met 1%-punt gewijzigde rente, een dekkinggraad nog evenwichtig kan plaatsvinden. Wel is bij de dekkinggraadniveaus van 120% en 175% nader overleg tussen de Sociale Partners en het fonds gewenst gezien de opgelopen verschillen in de verwachte uitkeringen tussen ouderen en jongeren.

12.7.A-regeling gecombineerd

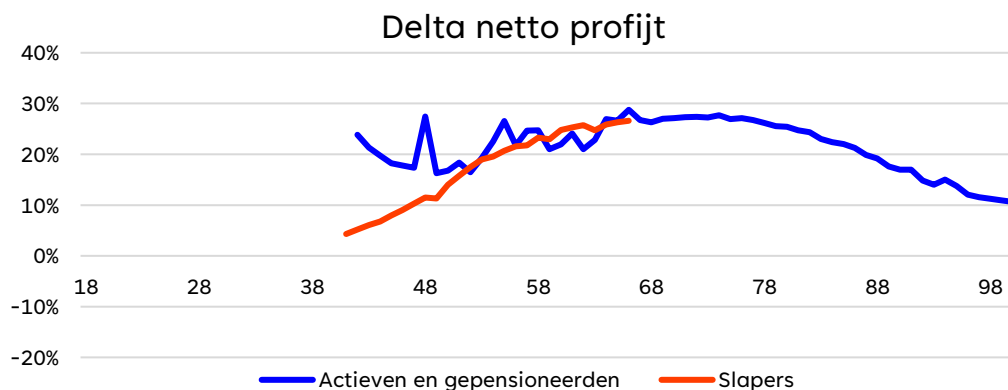
Naast de B-regeling voert het fonds ook een A-regeling uit, waarbij ook de gegarandeerde indexatie van toepassing kan zijn, indien pensioen is opgebouwd voor 2001. Er worden vanaf 2001 geen nieuwe onvoorwaardelijke geïndexeerde aanspraken meer opgebouwd. Een belangrijk kenmerk van de huidige regeling is dat de actieven jaarlijks een eindloon-opbouw krijgen. In de nieuwe regeling geldt voorts een lagere franchise. Tegenover dit voordeel staat dat de eindloon opbouw voor hen wegvalt. De groep deelnemers is beperkt van omvang (113 per ultimo 2023).

Verwachte pensioenuitkeringen

In het mediaan scenario gaan alle deelnemers erop vooruit. Overigens is het beeld dat naar voren komt in de drie scenario's vergelijkbaar met dat van de B-regeling. Echter voor de actieve deelnemers is deze verbetering minder dan die van de actieve deelnemers in de B-regeling. De maatmensen in de A-regeling hebben een lange historie bij het fonds. Een lange horizon betekent een hogere verhoging van het eindloon in de huidige regeling.

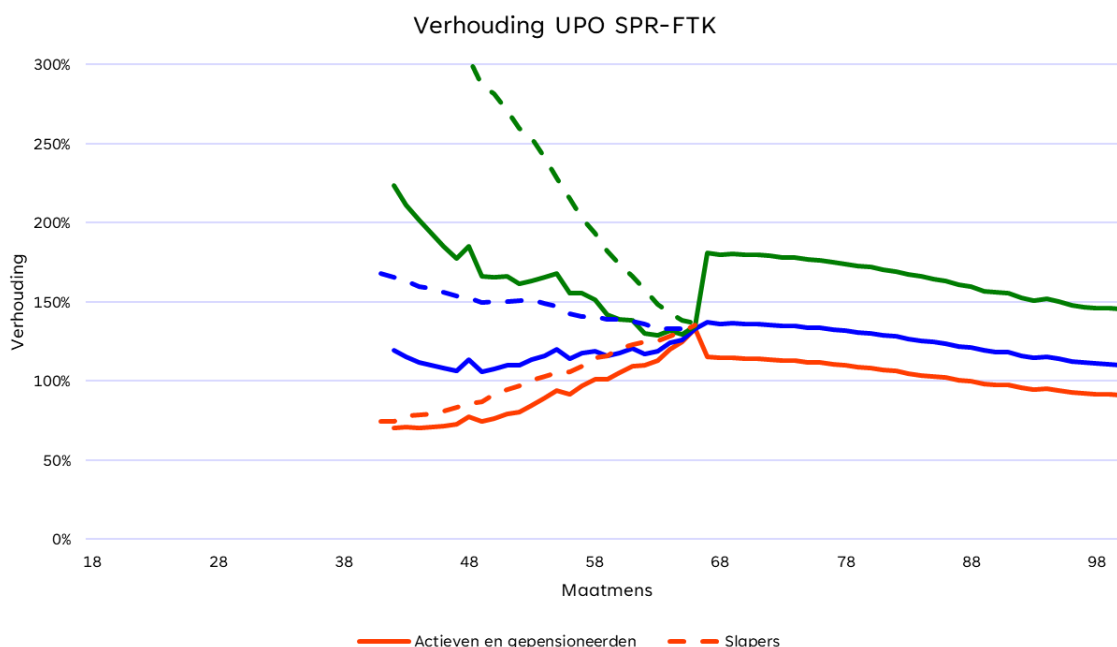
Netto-profijt

Het netto profijt effect is voor alle actieven positief. Het geschokte verloop wordt veroorzaakt door de beperkte omvang van de groep deelnemers in combinatie met de verschillende instroomleeftijden van de maatmensen.

UPO

Ook deelnemers in de A regeling krijgen in het UPO te zien dat hun pensioenuitkeringen naar verwachting zullen toenemen in het nieuwe stelsel.

12.8. Bandbreedtes kwantitatieve maatstaven

De Sociale Partners hebben bandbreedtes van verschillende kwantitatieve maatstaven bepaald. Als de resultaten op transitiedatum binnen de bandbreedtes vallen, kan de transitie plaats vinden op basis van de afspraken zoals in dit transitieplan is vastgelegd en zonder dat verdere besluitvorming vanuit de Sociale Partners nodig is. In de onderstaande tabel wordt een samenvatting gegeven van de verschillende effecten en de door de Sociale Partners gewenste bandbreedtes voor de diverse kwantitatieve maatstaven. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het overschrijden van de hieronder opgenomen grenzen niet per definitie betekent dat de transitie niet evenwichtig kan plaatsvinden. Overschrijding van de grenzen betekent dat de Sociale Partners opnieuw met elkaar in overleg zullen treden om te bezien of dit transitieplan onverkort kan worden uitgevoerd of dat aanpassingen gewenst zijn.

Doelstelling	Maatstaf	Bandbreedte	Oordeel
1. Verplichte reserves	De hoogte van deze reserves wordt uitgedrukt in % van het vermogen.	120% < DG < 175%	Voldaan. Zie voorrangsregels
2. Minimaal de voorziening meegeven.	Verhouding persoonlijke pensioenvermogens ná invaren gedeeld door de (sekseneutrale) voorziening pensioenverplichtingen vóór invaren. Deze verhouding dient minimaal 100% te bedragen voor alle deelnemers.	120% < DG < 175%	Voldaan. Zie voorrangsregels
3. Gevulde en evenwichtige werking solidariteitsreserve	De startomvang van de solidariteitsreserve is minimaal 10% van het vermogen.	120% < DG < 175%	Voldaan. Zie voorrangsregels
4. Compensatie	Er wordt in eerste instantie inzichtelijk gemaakt wat de nadelen zijn van het afschaffen van de doorsneesystematiek (enkele transitie). Dit wordt inzichtelijk gemaakt door de actuariële waarde van de pensioenopbouw onder de doorsneesystematiek en onder een vlakke premie te vergelijken. Het fonds compenseert iedere deelnemer die op basis van bovenstaande berekening negatieve gevolgen ondervindt.	120% < DG < 175%	Voldaan. Zie voorrangsregels
5. Verwachte uitkeringen minstens gelijk	De verwachte uitkeringen in de nieuwe regeling (inclusief invaren) moeten in het mediane scenario minstens net zo hoog zijn als de verwachte uitkeringen in de huidige regeling.	Mediaan verwachte uitkering SPR > Mediaan verwachte uitkering FTK	Voldaan. Zie 11.2
6. Verschillen transitie-effecten	De verschillen in delta netto profijt effecten (DNP) worden inzichtelijk gemaakt per leeftijdscohort en statusgroep.	Gepensioneerden: DNP > 0% Andere groepen: -20% < DNP < +50%	Voldaan. Zie 11.3. Alle invaarbesluiten dragen bij aan een meer evenwichtige verdeling van de toekomstige delta netto profijt effecten.

Sociale Partners hebben geconstateerd dat de uitkomsten van de uitgevoerde netto profijt berekeningen binnen de door hen gekozen bandbreedtes blijven. De bandbreedtes zijn zodanig vastgesteld dat op korte termijn (dus voor oudere generaties) het netto profijt niet negatief is, de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel dient immers naar verwachting positief uit te vallen. Op langere termijn (ofwel voor jongere generaties) wordt gestreefd naar een positief netto profijt, maar wordt een (beperkt) negatief netto profijt voor sommige generaties geaccepteerd, ook rekening houdend met de onzekerheid die met dergelijke lange termijn waardering gepaard gaat.

13. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken

13.1. Algemeen

De voorgestelde nieuwe pensioenregeling is door de Sociale Partners als geheel beoordeeld overeenkomstig de memorie van toelichting bij de Wet toekomst pensioenen. Dit houdt in dat het wijzigen van de pensioenregeling, de gevolgen van invaren en de afspraken over compensatie als totaalpakket zijn beoordeeld. Voor- en nadelen kunnen elkaar daarbij opheffen. Op basis van een weging van zowel kwalitatieve als kwantitatieve analyse zijn de Sociale Partners van mening dat er sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige pensioenregeling naar de nieuwe pensioenregeling.

13.2. Kwantitatieve beoordeling

Startpunt van de beoordeling is dat het in het belang is van de deelnemers en de toekomstbestendigheid van de pensioenregeling om in te varen naar de nieuwe regeling. Hierbij wordt de standaardmethode met een spreidingstermijn van 10 jaar passend geacht als omzettingmethode voor de transitie naar de nieuwe regeling.

Sociale Partners hebben onder meer de volgende doelstellingen geformuleerd voor de nieuwe pensioenregeling:

- De Sociale Partners willen ook onder het nieuwe pensioenstelsel een pensioenregeling blijven aanbieden die voorziet in een aantrekkelijk pensioen voor de deelnemer. Bij de vormgeving van de pensioenregeling in het nieuwe stelsel worden de huidige kwaliteiten van de pensioenregeling zoveel mogelijk in stand gehouden. De Sociale Partners menen dat met de beoogde invulling van de nieuwe regeling wederom een aantrekkelijke pensioenregeling wordt aangeboden.
- Bij de vormgeving van de pensioenregeling vormen het delen van risico's en het collectieve karakter van de pensioenregeling de uitgangspunten. Er is gekozen voor de solidaire pensioenregeling. Daarmee is er straks – net als nu – sprake van een grote mate van onderlinge solidariteit.

De Sociale Partners hebben er vertrouwen in dat het fonds kan voldoen aan de volgende doelstellingen:

- de wettelijk verplichte reserves, het MVEV en OR kunnen op het moment van transitie gevuld worden tot het benodigde niveau;
- elke deelnemer ontvangt op het moment van transitie ten minste de voorziening pensioenverplichtingen, waardoor de aanvangshoogte van het pensioen tenminste gelijk is aan het huidige;
- er kan ten laste van het fondsvermogen een adequate compensatie gegeven worden voor de achteruitgang bij overgang naar de vlakke premie in de nieuwe pensioenregeling. Voor de overwegingen aangaande de omvang en aanwending van de compensatie wordt verwezen naar hoofdstuk 10.
- er kan een robuuste solidariteitsreserve worden gecreëerd om een zo bestendig mogelijke nominale uitkeringen en een kleine kans op verlaging van de pensioenuitkeringen te bewerkstelligen. Voor de jongeren geldt dat zij profiteren van de solidariteitsreserve als deze boven 10% komt; de kans daarop is groot. Voor de overwegingen aangaande de initiële omvang van de reserve wordt verwezen naar hoofdstuk 11.

De huidige sterke financiële positie van het fonds in combinatie met de genomen maatregelen om de dekkingsgraad te beschermen maken het onwaarschijnlijk dat ook in meer extreme financieel economische situaties niet aan deze doelstellingen zal kunnen worden voldaan. De Sociale Partners hebben afgesproken dat als de dekkingsgraad 120% wordt bereikt, zij met het fonds in overleg zullen treden om zich te beraden over de vastgestelde voorrangregels en mogelijk nieuwe afspraken maken. Er is een bovengrens van 175% afgesproken.

Kwantitatieve beoordeling

De Sociale Partners hebben ook kwantitatieve maatstaven in hun oordeelsvorming betrokken, t.w. de verwachte pensioenuitkeringen, netto profijt, de UPO-bedragen en de vervangingsratio.

Verwachte pensioenuitkeringen

Ten aanzien van de verwachte pensioenuitkeringen constateren de Sociale Partners het volgende:

- De verwachte pensioenuitkeringen in de mediaan laten voor alle actieven een forse verbetering zien. De uitkomsten in het nieuwe stelsel zijn echter wel onzekerder. Als het goed gaat zijn de pensioenuitkeringen veel hoger dan in het huidige stelsel. Als het slecht gaat zijn de pensioenuitkeringen lager dan in het huidige stelsel. Met name de jongere deelnemers lopen hierbij de grootste risico's door de hogere blootstelling aan beleggingsrisico's en de lange beleggingshorizon. Omdat de jongere deelnemers de grootste risico's lopen, achten de Sociale Partners het evenwichtig dat zij in de mediaan de grootste verbetering in de pensioenuitkeringen kunnen verwachten.
- Doordat de actieve deelnemers, die zouden worden geraakt door de overgang naar de vlakke premie, worden gecompenseerd, zien de uitkomsten er evenwichtiger uit dan wanneer geen compensatie zou worden gegeven. Het effect op de verwachte uitkeringen van de (in)actieven die geen compensatie ontvangen is beperkt.
- Ook voor de gepensioneerden is de nieuwe pensioenregeling duidelijk een verbetering. Door de solidariteitsreserve is de kans op een verlaging van de pensioenuitkering klein en wordt de pensioenuitkering zo veel als mogelijk stabiel gehouden. Mede door de reserve liggen de verwachte uitkeringen van de gepensioneerden zelfs in het negatieve scenario boven de 100%.
- Ook jongeren dragen vanuit het overrendement na het invaren bij aan de vulling van de solidariteitsreserve, terwijl zij zelf nog geen baat hebben van de solidariteitsreserve. Daar staat tegenover dat zij in de mediaan de grootste verbetering in de pensioenuitkeringen hebben, maar wel met een groter risico. In het mediaan scenario blijft de reële uitkering van de gepensioneerden op niveau, waarmee de koopkracht wordt behouden. Bij het 100%- startpunt van de gepensioneerden dient bedacht te worden dat dit niveau ruim boven dat van de uitkering onder FTK ligt door de toedeling van de overreserve aan de persoonlijke vermogens. In het slecht weer scenario zijn de vooruitzichten weliswaar somberder, maar de kans op een lagere reële uitkering bedraagt slechts 2,3%.
- De ingegane pensioenuitkeringen zijn op de dag na de transitie tenminste gelijk aan die van de dag ervoor.
- De kans op kortingen van de nominale uitkeringen na de eerste 3 jaar is heel laag, slechts 1,7%. De kans op een mutatie van 0% is groot doordat de solidariteitsreserve de uitkeringen aanvult wanneer er een negatieve mutatie plaats zou vinden.

Netto profijt

Sociale Partners menen dat de netto profijt berekeningen complex van aard en lastig uitlegbaar zijn. Om deze reden (en de andere redenen genoemd in het vorige hoofdstuk) worden de uitkomsten van de netto profijt berekeningen alleen als toetsing gebruikt en niet voor vaststelling.

In netto profijt termen is er sprake van een ander beeld dan bij de verwachte uitkeringen. In de netto profijtberekeningen gaan de actieven en slapers er minder op vooruit (bepaalde groepen gaan er zelfs op achteruit) dan bij de verwachte pensioenuitkeringen. De lagere uitkomsten van de netto profijt analyse kunnen verklaard worden op basis van de rekenmethodiek en assumpties die worden gemaakt, m.n. de risicovrije waardering. Door de hoge dekkingsgraad in het huidige stelsel kan er geïndexeerd kan worden. Dit voordeel valt weg bij de transitie naar de nieuwe regeling en werkt daarmee negatief uit in het netto profijt van de actieven. Daarbij merken de Sociale Partners op dat deze effecten alleen optreden in de context van netto profijt.

UPO

De UPO bedragen laten in doorsnee eenzelfde positief beeld zien als bij de verwachte pensioenuitkeringen.

Vervangingsratio

De ambitie van 70% van het gemiddelde geïndexeerde middelloon voor een 21-jarige deelnemer op basis van volledige deelname en uitgaande van 46 deelnemersjaren wordt behaald met een kans van ca. 80%. De kans ligt 10%-punten boven de kans in de bestaande regeling. De nieuwe pensioenregeling biedt daarmee een betere perspectief dan de huidige pensioenregeling.

Afweging

De verwachte uitkeringen, de UPO en de vervangingsratio laten een gunstig en evenwichtig beeld van de impact van de transitie voor alle deelnemersgroepen over de generaties heen zien. De netto profijt analyse laat een ander beeld zien. De Sociale Partners kennen echter op grond van de redenen die zijn beschreven in hoofdstuk 12 aan de uitkomst van het netto-profijt een minder zwaar gewicht toe, maar ook omdat de uitkomsten van de verwachte pensioenuitkeringen en de UPO-bedragen voor de groep van deelnemers met een negatief netto-profijt juist een verbetering laat zien.

Met het geheel van de uitkomsten van de berekeningen wordt voldaan aan de doelstelling van de Sociale Partners dat de transitie-effecten -eerst de verwachte uitkeringen, UPO en vervangingsratio en vervolgens netto profijt in beginsel voor alle leeftijden per deelnemersgroep positief dienen te zijn, waarbij een negatief netto profijt acceptabel kan zijn bij een voldoende hoge verwachte pensioenuitkering en UPO. Er zijn weliswaar verschillen in transitie-effecten tussen leeftijden en deelnemersgroepen, maar deze zijn binnen de mogelijkheden zo veel mogelijk beperkt en zijn uitlegbaar in het kader van de evenwichtigheidsbeoordeling.

Nabestaanden en arbeidsongeschikten

De nabestaandendeckning is verbeterd ten opzichte van de huidige regeling, aangezien de nabestaandendeckning is gekoppeld aan het pensioengevend loon (zonder franchise aftrek). Dit levert vooral in de lagere salarisschalen een hogere partnerpensioendeckning op.

Daarnaast zullen de reeds opgebouwde pensioenaanspraken van (gewezen) deelnemers vanuit het huidige stelsel volgens wet- en regelgeving moeten worden gehonoreerd. Dit betekent dat de waarde van het opgebouwde nabestaandenpensioen apart worden bijgehouden en bij overlijden wordt toegekend aan de begunstigden. Het fonds conformeert zich aan de wet- en regelgeving met betrekking tot de opgebouwde nabestaandenpensioenaanspraken. De ingegane

nabestaandenpensioenen komen terecht in de collectieve uitkeringsfase. De nabestaanden genieten hierdoor net als de gepensioneerden bescherming van de solidariteitsreserve en eventuele beleggingsrendementen.

Arbeidsongeschikte deelnemers worden bij de transitie behandeld als actieve deelnemers: hun opgebouwde pensioenaanspraken worden ingevaren in de nieuwe regeling, de nieuwe (premielvrijgestelde) pensioenopbouw vindt plaats op basis van de vlakke premie en de compensatie voor actieve deelnemers geldt evenzeer voor arbeidsongeschikte deelnemers.

Slotconclusie

Sociale Partners concluderen op grond van het voorgaande dat voldaan is aan de door hen gestelde voorwaarden voor evenwichtigheid van de transitie en zijn van mening dat er sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige naar de nieuwe pensioenregeling.

14. Communicatie

Dit transitieplan wordt beschikbaar gesteld aan alle deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden van Pensioenfonds Provisum.

Sociale Partners overleggen het transitieplan na vaststelling aan Pensioenfonds Provisum. Pensioenfonds Provisum stelt het transitieplan op zijn website beschikbaar. Daarnaast zal Pensioenfonds Provisum in zijn implementatieplan een communicatieplan opnemen waar expliciet de communicatiedoelen voor deelnemers in worden opgenomen.

Bijlage 1

Begrippenlijst

AOW

Algemene Ouderdomswet. Dit is de pensioenuitkering van de overheid waarop iedereen recht heeft die in Nederland woont of heeft gewoond. De hoogte van de AOW is afhankelijk van je leefsituatie en het aantal jaren dat je in Nederland hebt gewoond vanaf 50 jaar voor de AOW-datum.

AOW - LEEFTIJD

Dit is de leeftijd waarop je AOW ingaat. De ingangsdatum is afhankelijk van je geboortedatum.

ARBEIDSONGESCHIKTHEID

De situatie waarin de persoon verkeert die recht heeft op een (gedeeltelijke) WIA-uitkering of op een uitkering op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO).

BESCHERMINGSRENDEMENT

Rendement dat bedoeld is om de (verwachte) uitkering op hetzelfde niveau te houden. Het beschermingsrendement wordt aan de deelnemers toegekend vóórdát het overrendement wordt toegekend. Het geeft bescherming tegen veranderingen van de rente en veranderingen in de levensverwachting.

BESCHIKBAAR VERMOGEN BIJ INVAREN

Het vermogen van Pensioenfonds Provisum waar de volgende onderdelen van zijn afgezonderd: 1. Het minimum vereist eigen vermogen, zoals dat geldt voor de solidaire premieregeling. 2. De vereiste voorziening voor kosten voor onder andere administratie, communicatie en het doen van uitkeringen alsmede andere collectieve voorzieningen zoals de voorziening voor toekomstige schadelast voor zieke deelnemers (IBNR-voorziening). 3. De operationele reserve, waaronder resultaten op risicoverzekeringen en wijzigingen die met terugwerkende kracht worden doorgevoerd vallen.

COLLECTIEVE UITKERINGSFASE

Uitkeringen worden in het nieuwe stelsel jaarlijks met een gelijk percentage verhoogd of verlaagd. Alle uitkeringsgerechtigden delen op deze wijze risico's en rendementen.

(GEWEZEN) DEELNEMER, GEPENSIONEERDE

De werknemer of gewezen werknemer die op grond van een pensioenovereenkomst pensioenaanspraken verwerft als bedoeld in de in dit reglement omschreven pensioenregeling.

De werknemer of de gewezen werknemer door wie geen pensioen meer wordt verworven op grond van de bepalingen in dit reglement en die bij beëindiging van de deelneming een pensioenaanspraak heeft behouden jegens de stichting.

De (gewezen) deelnemer voor wie op grond van de bepalingen in dit reglement een ouderdomspensioen is ingegaan.

DEKKINGSGRAAD

De verhouding tussen de bezittingen en de verplichtingen van een pensioenfonds, uitgedrukt in een percentage.

EINDLOONREGELING

Pensioenregeling waarbij het pensioen gebaseerd is op het laatste salaris voor pensionering.

EXCEDENTREGELING

De pensioenregeling die van toepassing is op deelnemers van deze regeling met een pensioengevend jaarsalaris boven het maximum pensioengevend jaarsalaris in de basisregeling.

FRANCHISE

Franchise betekent eigenlijk vrijstelling. De franchise is het deel van je salaris waarover je geen pensioen opbouwt omdat je later naast je pensioen ook AOW van de overheid ontvangt. De franchise wordt jaarlijks aangepast.

GEHEUGENLOOS SPREIDEN

Bij spreiden van resultaten schuift de pensioenuitvoerder een deel van de behaalde resultaten naar toekomstige periodes. Bij geheugenloos spreiden wordt ieder jaar opnieuw naar het aanwezige vermogen gekeken. Op basis daarvan stelt de pensioenuitvoerder vast welke uitkering levenslang mogelijk is. Dit komt overeen met de uitkering die de uitkeringsgerechtigde zou ontvangen als er geen sprake van spreiding was. Vervolgens wordt het verschil bepaald tussen de uitkering die de uitkeringsgerechtigde het afgelopen jaar ontving en de uitkering die past bij het aanwezige vermogen. Dit verschil wordt over de toekomstige periodes verspreid, zonder dat de op dezelfde wijze bepaalde spreiding van het vorige jaar daarbij nog een rol speelt.

HOORRECHT

Mogelijkheid voor uitkeringsgerechtigden en/of gewezen deelnemers om hun mening te geven over het transitieplan. Hiervoor moeten zij zich verenigd hebben en voldoen aan de vanuit wetgeving gestelde eisen.

INDEXATIE/TOESLAG

De verhoging van het opgebouwde pensioen of de pensioenaanspraken en -rechten met een door het bestuur vastgesteld percentage.

INVAREN

Het inbrengen van alle opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in de nieuwe pensioenregeling. Hierdoor blijft het in de huidige pensioenregeling opgebouwde pensioen en het nieuwe pensioen bij dezelfde pensioenuitvoerder. De nieuwe pensioenregels zijn dan ook van toepassing op de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten.

KIND

Elk kind met wie de (gewezen) deelnemer, aspirant-deelnemer of gepensioneerde als vader of moeder in familierechtelijke betrekking staat; voorts een stief- of pleegkind van de (gewezen) deelnemer, aspirant-deelnemer of gepensioneerde.

LEEFTIJDSCOHORT

Een leeftijdscohort is een groep mensen in een bepaald leeftijdsinterval. Leeftijdscohorten worden gebruikt bij het bepalen van een evenwichtige, gehele transitie en bij de vaststelling van de risicohouding.

LEENRESTRICTIE

De beperking in de pensioenregeling die bepaalt dat er niet meer beleggingsrisico aan een leeftijdsgroep mag worden gegeven dan belegging in 100 procent.

LIFECYCLE BELEGGEN

Lifecycle beleggen is een manier van beleggen, waarbij het beleggingsrisico afneemt bij het ouder worden. Jongeren kunnen meer risico lopen dan ouderen en beleggen daarom een groter deel van hun vermogen in zakelijke waarden. Oudere deelnemers beleggen een steeds groter deel in obligaties.

MAATMENS

Dit is een fictieve persoon die als vergelijking ("modelpersoon") gebruikt wordt. Zo kunnen elementen als leeftijd, salaris etc. worden meegenomen in berekeningen.

MAXIMUM PENSIOENGEVEND JAARSALARIS

Het op 1 januari van enig jaar geldende bedrag als bedoeld in artikel 17 lid 1 eerste volzin van de Wet financiering sociale verzekeringen, vermenigvuldigd met 260. Per 1 januari 2023 is het maximum pensioengevend jaarsalaris € 71.628.

MIDDELLOONREGELING

Een pensioenregeling waarbij het pensioen wordt gebaseerd over het gemiddeld over de loopbaan verdiende salaris.

NABESTAANDE

De partner of het kind van de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde.

NABESTAANDENPENSIOEN

Een (bijzonder) partnerpensioen en/of een wezenpensioen.

NETTO PROFIJT

Een wettelijk vereiste maatstaf voor de beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie. Het netto profijt laat zien wat het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg is. Als het verschil tussen het netto profijt in de nieuwe regeling en het netto profijt in de oude regeling groter dan 0 is, betekent dat dat iemand overall profijt heeft van de transitie. Er wordt geen rekening gehouden met voordelen uit beleggingen.

OPBOUWPERCENTAGE

Dit is het percentage van je pensioengrondslag dat bepaalt hoeveel je jaarlijks aan pensioen opbouwt.

OVERRENDEMENT

Het totale behaalde rendement minus de toebedeelde beschermingsrendementen. Het overrendement wordt toebedeeld aan de persoonlijke pensioenvermogens en aan de solidariteitsreserve.

PARTNER

Een meerderjarige persoon die met de werknemer of de gewezen werknemer een gezamenlijke huishouding voert, tenzij het betreft een bloedverwant in de eerste graad, een bloedverwant in de tweede graad in de rechte lijn, een meerderjarig stiefkind of meerderjarig pleegkind.

PARTNER-, WEZENPENSIOEN

Het pensioen van de partner respectievelijk het kind van de (gewezen) deelnemer of de gepensioneerde.

PENSIOENGEVEND SALARIS

Dit is het bedrag dat meetelt voor de berekening van je pensioen. Het is het jaarsalaris en de vakantietoelage en gedeeld door het parttime percentage per die datum. Dit bedrag is maximaal €137.800 in 2024. Voor deelnemers op uurloon wordt onder bruto jaarsalaris begrepen 52 maal de volledige arbeidstijd uitgedrukt in uren per week, zoals bij de werkgever gebruikelijk is, maal het vaste uurloon, vermeerderd met het vakantiegeld

PENSIOENGRONDSLAG

Dit is het bedrag waarop je pensioenopbouw wordt gebaseerd. Het is je pensioengevend salaris min de franchise.

PENSIOENRESULTAAT/ VERWACHTE UITKERING

Een wettelijke vereiste maatstaf voor de beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie. Het verwachte pensioenresultaat geeft de verhouding weer tussen de verwachte gemiddelde pensioenvooruitzichten: De eerste verwachte pensioenuitkering ten opzichte van de gemiddelde pensioengrondslag. Een resultaat van 100% betekent dat het reële pensioenresultaat in de nieuwe pensioenregeling naar verwachting gelijk is aan het pensioenresultaat in de huidige regeling.

PENSIOENRICHTLEEFTIJD

Dit is de leeftijd waarop je normaal met pensioen gaat. De datum is de eerste dag van de maand waarin de (gewezen) deelnemer deze leeftijd bereikt.

PROJECTIERENDEMENT

Het projectierendement zijn de verwachte 'nog te realiseren rendementen'. Dit projectierendement wordt toegepast bij de verdeling in de tijd van het persoonlijke pensioenvermogen en is bepalend voor de hoogte van de uitkering.

RISICHOUDING

De mate van risico die het pensioenfonds per leeftijd en status passend acht gezien de risicopreferentie van de deelnemers. Aan de hand van de risicohouding bepaalt het pensioenfonds hoe het voor de deelnemers belegt. In de nieuwe pensioenregeling worden premies voor jongere deelnemers met meer risico belegt dan pensioenpremies voor oudere deelnemers. Meestal wordt het risico steeds lager als een deelnemer ouder wordt. De mate van risico die het pensioenfonds per leeftijd en status passend acht gezien de risicopreferentie van de deelnemers.

RENTERISICO

Het risico dat een (toekomstige) pensioenuitkering duurder wordt als gevolg van een rentedaling. Een duurdere uitkering betekent dat meer persoonlijk pensioenvermogen nodig is om een bepaald bedrag uit te keren.

RISICOPREFERENTIE

De risicopreferentie van een groep deelnemers of uitkeringsgerechtigden geeft de mate van beleggingsrisico weer dat deze groep kan en wil lopen. Pensioenuitvoerders doen periodiek onderzoek naar de risicopreferentie van hun groepen deelnemers en uitkeringsgerechtigden.

RTS = RENTETERMIJNSTRUCTUUR

Risicovrije rente bij verschillende looptijden. Dat wil zeggen dat de rente zo goed als zeker is op basis van de marktomstandigheden van nu. Deze rente wordt in de pensioenregeling van nu bijvoorbeeld gebruikt om de waarde te bepalen van de verplichtingen (zonder verwachte toekomstige stijging van de pensioenen) van een pensioenfonds. DNB publiceert de RTS.

SAMENLEVINGSVERBAND

Er is geen notariële akte meer vereist, voor veel fondsen betekent dat een verruiming; wel aannemelijk maken bijv.:

- Er is een kind uit hun relatie geboren of de één heeft een kind van een ander erkend;
- Ze zijn samen eigenaar van een huis;
- Er staat een huurcontract op beider naam;
- In de pensioenregeling van de nabestaande (de nog in leven zijnde partner) is de overleden deelnemer aangemerkt als zijn of haar partner.

SCENARIOSET

Een verzameling mogelijke financieel-economische toekomst (rente, inflatie, beleggingsrendement etc.), die wordt gebruikt om de gevolgen van de nieuwe pensioenregeling door te rekenen. De scenario's lopen uiteen van zeer gunstige ("goed weer") tot zeer ongunstige ("slecht weer") ontwikkelingen van de economie en situaties daar tussenin. DNB geeft deze scenario'sets uit. Er zijn er in totaal wel 100.000 scenario's in zo'n set.

SOLIDAIRE PREMIEREGELING

De basis voor de nieuwe pensioenregeling. De solidaire premiereregeling kenmerkt zich onder meer door één collectief beleggingsbeleid, waarbij de gerealiseerde financiële resultaten op basis van vooraf vastgestelde toedelingsregels, zoals bedoeld in wetgeving over de verschillende (leeftijds)cohorten, worden verdeeld. Een verplicht onderdeel van de solidaire premiereregeling is de solidariteitsreserve.

SOLIDARITEITSRESERVE

De solidariteitsreserve is een nieuw en wettelijk verplicht onderdeel van de nieuwe solidaire premiereregeling. Het is een verplichte reserve om financiële mee- en tegenvallers collectief te delen.

SPAARPREMIE

De pensioenpremie die wordt ingelegd voor de opbouw van het ouderdomspensioen en het partnerpensioen bij overlijden na pensionering en wordt toegevoegd aan de persoonlijke pensioenvermogens.

STANDAARDMETHODE

De default methode in de Wtp om opgebouwde pensioenrechten en uitkeringen in te varen naar de nieuwe regeling. Zie <https://www.werkenaanonspensioen.nl/begrippen/begrippenlijst-voor-een-uitgebreidere-begrippenlijst>.

TRANSITIEDATUM

De datum waarop Provisum overstapt op het nieuwe pensioenstelsel (1 januari 2026).

Bijlage 2

1. Beleggingsbeleid

Return – start	90%
Return – eind	35%
Afknippunt	57
Renteafdekking – start	10%
Renteafdekking – eind	80%
Afknippunt	Leeftijd 57

2. Uitkeringenbeleid

Projectierendement	RTS
Uitkeringen spreiden	3 jaar (geheugenloos)
Uitkeringsfase	Collectief (met backstop)

3. Solidariteitsbeleid

Omvang start	10% (van ingevaren vermogen)
Vullen	
- Van positief overrendement (%)	- 10% (wettelijk max. 10%)
- Van premie (%)	- 0% (wettelijk max. 10%)
Uitdelen (<u>kapitaal</u>)	
- Van negatief overrendement (t.b.v kapitaal)	- 0%
- Vanaf omvang reserve (kapitaal uitdelen)	- 10% (wettelijk max. 15%)
Uitdelen (<u>uitkering</u>)	
- Compensatie uitkering	- 100% (jaarlijks max. 25% van de omvang van de reserve)

Bijlage 3

Bijlage		
Samenvatting huidige en nieuwe pensioenregeling		
Onderwerp	Huidige pensioenregeling (2024)	Nieuwe pensioenregeling
Karakter	Uitkeringsovereenkomst Excedentregeling boven € 71.628	Solidaire premieregeling Excedentregeling boven € 71.628
Toetredingsleeftijd	18 jaar	18 jaar
Pensioenrichtleeftijd	67 jaar	67 jaar
Opbouwpercentage		
ouderdomspensioen (OP)		
A2006 regeling	1,556%	n.v.t.
B regeling	1,679%	n.v.t.
B-excedentregeling	volgt een vaste staffel	n.v.t.
Opbouwpercentage		
partnerpensioen (PP)		
A2006 regeling	1,089% (70% van het OP)	n.v.t.
B regeling	1,175% (70% van het OP)	n.v.t.
B-excedentregeling	Risicobasis	n.v.t.
Netto premiepercentage	n.v.t.	25% / 14% (excedentregeling)
Opbouwpercentage		
wezenpensioen		
A2006 regeling	0,218% (14% van het OP)	10% van het pensioengevend salaris
B regeling	0,235% (14% van het OP)	10% van het pensioengevend salaris
B-excedentregeling	Risicobasis	10% van het pensioengevend salaris
Pensioenpremie, totaal *	€ 11.882.748	€ 13.606.812
A2006 regeling	€ 1.002.741	€ 843.710
B regeling	€ 9.076.366	€ 10.698.833
B-excedentregeling	€ 1.803.641	€ 2.064.269
Spaarpremie	n.v.t.	€ 11.481.948
A2006 regeling	n.v.t.	€ 684.528
B regeling	n.v.t.	€ 9.130.254
B-excedentregeling	n.v.t.	€ 1.667.166
Premieverdeling werkgever/ werknemer	€ 11.276.336 / € 606.412	€ 12.294.922 / € 1.311.890
A2006 regeling	€ 1.002.741 / € 0	€ 782.171 / € 61.539
B regeling	€ 8.469.954 / € 606.412	€ 9.707.347 / € 991.486
B-excedentregeling	€ 1.803.641 / € 0	€ 1.805.404 / € 258.865
Pensioengevend salaris	12 maal het bruto maandsalaris vermeerderd met het vakantiegeld	12 maal het bruto maandsalaris vermeerderd met het vakantiegeld
Franchise OP en PP (niveau 2024)		
A2006 regeling	€ 23.066	€ 16.108
B regeling	€ 16.108	€ 16.108
B-excedentregeling	€ 71.628	€ 71.628
Maximum salaris (niveau 2024)	€ 71.628	€ 71.628
Maximum pensioengevend salaris (niveau 2024)	€ 137.800	€ 137.800
Definitie partner	De persoon met wie de (gewezen) deelnemer of gepensioneerde: - is gehuwd; of - is geregistreerd als partner in de registers van de burgerlijke stand; of - een samenlevingsverband is aangegaan, niet zijnde een familielid in de rechte lijn blijkt een notariële akte, vastgelegd in contract en ingeschreven op een adres	Uniform wettelijk partnerbegrip: - Gehuwden; of - Geregistreerde partners; of - Partners met een duurzame huishouding op een adres met notariële akte; of - De partner die geen bloedverwant in de 1e of 2e graad is
PP voor pensioendatum		
A2006 regeling	Opbouwbasis	Risicobasis
B regeling	Opbouwbasis	Risicobasis
B-excedentregeling	Risicobasis	Risicobasis
Hoogte PP voor pensioendatum		
A2006 regeling	70% OP	40% van het pensioengevend salaris
B regeling	70% OP	40% van het pensioengevend salaris
B-excedentregeling	1,225% deelnemingsjaren tot en met 2014 1,160% deelnemingsjaren van 2015 tot en met 2017 1,089% deelnemingsjaren vanaf 2018	40% van het pensioengevend salaris
Hoogte PP na pensioendatum	Opgebouwd PP op pensioendatum, keuze om PP om te zetten naar een hoger OP	Keuze om PP om te zetten naar een hoger OP
Toeslagverlening		
A2006 regeling	gegarandeerd tot 3%	uitkeringen bewegen mee met de beleggingsresultaten; verlagingen worden door de solidariteitsreserve voorkomen
B regeling	voorwaardelijk	
B-excedentregeling	voorwaardelijk	
Vrijwillige voortzetting	nee	nee
Anw-hiaatpensioen	- partner geboren voor 1968 - de hoogte is gelijk aan 70% van het netto minimum loon vermindert met de nabestaandenuitkering die ontvangen wordt - looptijd, afhankelijk van leeftijd op ingangsdatum ANW-pensioen - voorwaardelijke toeslag op basis van de jaarlijkse indexatie de ingegane pensioenen	- alle activa - de term Anw-hiaatpensioen wordt vervangen door "tijdelijk partnerpensioen" - de hoogte is € 7.500 bij volledig dienstverband
Wezenpensioen	- opbouwbasis - eindigt op 18 jaar met eventuele verlenging tot 27 jaar bij volgen van onderwijs of beroepsopleiding - bij een volle wees wordt het pensioen verdubbeld	- risicobasis - eindigt op 25 jaar - bij een volle wees wordt het pensioen verdubbeld
Duur, voortzetting risicodekking PP, Anw-hiaatpensioen en wezenpensioen na einde deelname	n.v.t.	Tot deelname aan nieuwe pensioenregeling, maximaal 6 maanden, langer als en zolang sprake is van een WW- of een ZW-uitkering. Daarna gelden wettelijke termijnen.
Vrijstelling van premiebetaling bij arbeidsongeschiktheid (AO)	100% bij > 80% AO 72,5% bij 65%-80% AO 60% bij 55%-65% AO 50% bij 45%-55% AO 40% bij 35%-45% AO 30% bij 25%-35% AO 20% bij 15%-25% AO 0% bij 0%-15% AO	100% bij > 80% AO 72,5% bij 65%-80% AO 60% bij 55%-65% AO 50% bij 45%-55% AO 40% bij 35%-45% AO 30% bij 25%-35% AO 20% bij 15%-25% AO 0% bij 0%-15% AO
Arbeidsongeschiktheidspensioen	Voortzetting opbouw pensioen	Voortzetting opbouw pensioenkapitaal en risicodekking bij overlijden
	70% bij > 80% AO 50/75% bij 65%-80% AO 42% bij 55%-65% AO 35% bij 45%-55% AO 28% bij 35%-45% AO 21% bij 25%-35% AO 14% bij 15%-25% AO 0% bij 0%-15% AO	70% bij > 80% AO 50/75% bij 65%-80% AO 42% bij 55%-65% AO 35% bij 45%-55% AO 28% bij 35%-45% AO 21% bij 25%-35% AO 14% bij 15%-25% AO 0% bij 0%-15% AO
	70% x (pensioensalaris - max. SV-loon)	70% x (pensioensalaris - max. SV-loon)
	- voorwaardelijke toeslag op basis van de jaarlijkse indexatie de ingegane pensioenen	- uit overrendement
Flexibiliseringsmogelijkheden	- Vervroegd pensioen vanaf 57 jaar - Deeltijdpensioen - Variëren hoogte pensioen 100:75 tot AOW leeftijd of AOW plus 5 jaar - Uitrust deel OP naar PP tot max. OP=PP - Uitrust gehele PP naar OP op pensioendatum	- Vervroegd pensioen vanaf 57 jaar - Deeltijdpensioen - Variëren hoogte pensioen 100:75 tot AOW leeftijd of AOW plus 5 jaar - Uitrust deel OP naar PP tot max. OP=PP - Uitrust gehele PP naar OP op pensioendatum

* Huidige premie is nog gebaseerd op de hogere rendementscurve (lagere premies).

Gebr. Luiderstraat 43
1742 SK Schagen
secretariaat@vvgp.nl
www.vvgp.nl

Aan: Sociale Partners C&A Nederland:
Dirkjan Bussink (CFO) - Management Team C&A
Mieke Taylor Parkins - Ondernemingsraad C&A

29 januari 2025

Betreft: Uitoefening Hoorrecht

Beste Dirkjan en Mieke,

Met deze brief geeft de VVGP invulling aan de uitoefening van het Hoorrecht zoals dat in de Wet Toekomst Pensioenen is toegekend aan verenigingen van gepensioneerden. Met dit hoorrecht kan de VVGP een oordeel geven over de door de sociale partners gemaakte afspraken in het transitieplan.

De VVGP vindt het belangrijk te vermelden dat zij gedurende het gehele proces van voorbereiding op het nieuwe stelsel voortdurend en uitgebreid op de hoogte gehouden is van alle processtappen. Dit gebeurde via de vertegenwoordigers die namens de gepensioneerden zitting hebben in het Provisum Bestuur en via de directeur van het fonds.

Op 18 oktober 2024 heeft de VVGP het voorlopige concept transitieplan ontvangen. De directeur van het pensioenfonds heeft in zijn hoedanigheid als regisseur/coördinator van het voorbereidingsproces een uitgebreide mondelinge toelichting gegeven. Hierin zijn de overwegingen die ten grondslag liggen aan de gemaakte keuzes nogmaals uitgebreid aan de orde gekomen. Op 17 januari 2025 is het definitieve concept transitieplan aangeboden. Ook deze keer weer voorzien van toelichting.

Tegen de achtergrond van het feit dat de huidige dekkingsgraad een comfortabele 146% bedraagt (stand december 2024) en dat het zeer aannemelijk is dat op het moment van transitie de dekkingsgraad niet sterk gedaald zal zijn (het renterisico is volledig afgedekt), kunnen doelstellingen simultaan gerealiseerd worden.

In onze brief van 2 juni 2023 waarin wij hebben gemeld het hoorrecht te willen uitoefenen, hebben wij o.a. onderstaande voor ons belangrijke elementen aangegeven.

1. Hoe wordt de compensatie voor de invoering van leeftijdsonafhankelijke premie gefinancierd?

De VVGP was van mening dat dit niet uit het fondsvermogen gefinancierd zou dienen te worden maar dat de financiering gezocht zou moeten worden in de door de wet geboden extra fiscale premieruimte. In het transitieplan is op dit punt anders besloten. De sociale partners hebben verzocht om de compensatie uit het fondsvermogen te financieren. Bij dit verzoek is in aanmerking genomen dat de premiekortingen voor de werkgever bij de hoge dekkingsgraden tot het verleden behoren. Hiermee waren in huidige situatie grote bedragen gemoeid. Indien anders besloten zou zijn, zou de evenwichtigheid richting de werkgever in het gedrang komen.

Gezien deze argumenten en de bescheiden omvang van het bedrag dat met de compensatie gemoeid is (1.7% van de voorzieningen) heeft de VVGP begrip voor deze beslissing.

2. Op een deel van de pensioenen rust een indexatiegarantie tot 3%. Hoe wordt deze garantie weerspiegeld in de hoogte van het persoonlijk pensioenvermogen?

Voor de deelnemers met indexatiegarantie is een voorziening getroffen ter grootte van 2%. Deze voorziening zal samen met de voorziening voor de nominale pensioenverplichting overgaan naar het persoonlijk pensioenvermogen. Uit de overreserve zal onder meer, voor wat betreft de waarde van de indexatiegarantie tot maximaal 3% prijsinflatie in een slecht weer scenario, een waarde worden toegekend voor deelnemers met een indexatiegarantie.

De VVGP meent dat met deze voorrangsregels voor de verdeling van de overreserves recht gedaan wordt aan de indexatieverwachtingen van zowel de deelnemers met niet-gegarandeerde als de deelnemers met gegarandeerde rechten.

De conclusie kan zijn dat de VVGP zich, naast de beslissingen op bovenstaande punten, ook kan vinden in de uitkomsten van de gemaakte keuzes op onderstaande onderdelen van het transitieplan:

- Keuze voor solidaire premieregeling
- Voorrangsregels die gehanteerd worden bij de toedeling van het vermogen.
- Regels voor toedeling van de rendementen.
- Regels voor vulling en onttrekking solidariteitsreserve.
- Keuze voor collectieve uitkeringsfase.
- Stabieler uitkeringen door spreiding van beleggingsresultaten.

De VVGP realiseert zich dat met de te verwachten verhoging van de pensioenuitkeringen, (het resultaat van de uitdeling van de aanzienlijke overreserve), de voorspelbaarheid van toekomstige indexatie lager uitvalt. De hoge buffers die in het verleden ervoor zorgden dat er altijd geïndexeerd kon worden, bestaan niet meer; deze zijn immers verdeeld onder de deelnemers. De verwachting is dat de verhoging van de pensioenen op het moment van invaren dusdanig is dat dit het mogelijk mislopen van een toekomstige indexatie ruimschoots zal compenseren.

De VVGP heeft ervaren dat zij gedurende het gehele proces van totstandkoming van het transitieplan deelgenoot is gemaakt van alle afwegingen die speelden. Op deze manier is het hoorrecht niet beperkt gebleven tot één moment bij gereedkomen van het transitieplan, maar heeft de VVGP het hoorrecht als het ware permanent kunnen uitoefenen waarbij de ervaring was dat de vragen en opmerkingen werden beantwoord en meegewogen werden in de besluitvorming.

Namens het bestuur van de VVGP
met vriendelijke groet,

Cees van Kasteren
voorzitter

cc. *Directeur pensioenbureau Provisum
Bestuur Stichting Pensioenfonds Provisum*

Jachthavenweg 111, 1081 KM Amsterdam